

Americký workwear

Tara Gugová

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta multimediálních komunikací

Ateliér Design oděvu

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Tara Gugová**
Osobní číslo: **K21145**
Studijní program: **B0212A310004 Multimédia a design**
Specializace: **Design oděvu**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Americký workwear**

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část:

Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, obrazová příloha, vlastní závěry v minimálním textovém rozsahu 20-25 normostran. Práce se zabývá americkým pracovním oděvem, jeho historií a změnou jeho postavení v módě.

2. Praktická část:

Výtvarné zpracování a realizace finálních návrhů v počtu 5-7 modelů. Praktická část vychází ze znalostí získaných v teoretické části, které se uplatní při tvorbě oděvní kolekce. Práce je doplněna o dokumentační fotografie z procesu tvorby, módní fotografie, popřípadě krátké promo video. Rozsah práce: minimálně 40 normostran. Formát A4. Práce bude odevzdaná ve dvou stejnopisech v pevné vazbě (jedna může být v kroužkové vazbě). Součástí odevzdané písemné práce bude i dodání elektronické verze bakalářské práce na Flash disku. Flash disk bude obsahovat taktéž samostatné fotografie z praktické části bakalářské práce v tiskové kvalitě. Formáty pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 DPI, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Jazyk zpracování: **Slovenština**

Seznam doporučené literatury:

FRANKEL, Karen. *American Life and Fashion from Jeans to Jeggings*. Cavendish Square, 2013. ISBN 9781627121200.
LEACH, Robert. *The Fashion Resource Book: Men*. Thames & Hudson, 2014. ISBN 9780500291320.
MARX, W. David. *Ametora: How Japan Saved American Style*. Basic Books, 2015. ISBN 9780465059737.
MCCLENDON, Emma. *Denim: Fashion's Frontier*. Yale University Press, 2016. ISBN 9780300219142.
PETROV, Michal. *Jeans Story*. Jota, 2019. ISBN 9788075655479.
The Denim Manual. FASHIONARY, 2022. ISBN 9789887711131.

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Lenka Mičolová**
Ateliér Design oděvu

Datum zadání bakalářské práce: **1. listopadu 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2024**

L.S.

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

doc. MgA. Kristýna Petříčková, Ph.D.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne:

Jméno a příjmení studenta:

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalárska práca sa venuje vývoju amerického pracovného odevu a jeho preniknutiu do sveta módy a streetwearu.

V teoretickej časti preskúmava jednotlivé povolania pracovných odevov, dotýka sa jeho vplyvu vo svete a naznačuje súčasné postavenie v oblasti módy. Ďalej sleduje jeho historický vývoj prostredníctvom troch značiek pracovných odevov vybraných na základe ich popularity, pretrvávajúcej od ich vzniku až do súčasnosti.

V praktickej časti vzniká autorská kolekcia, ktorá sa snaží prepojiť workwear s jeho historickými odkazmi a zároveň usiluje o vytvorenie luxusnej workwearovej kolekcie.

Kľúčové slová: denim, pracovné odevy, USA, džínsy, streetwear

ABSTRACT

The bachelor thesis focuses on the development of American workwear and its infiltration into the world of fashion and streetwear.

In the theoretical part, it examines the different occupations of workwear, touches on its influence around the world, and hints at its current position in fashion. It then traces its historical development through three workwear brands selected based on their popularity, persisting from their inception to the present day.

In the practical part, an author's collection is created that seeks to connect workwear to its historical legacies while also striving to create a luxury workwear collection.

Keywords: denim, workwear, USA, jeans, streetwear

Ďakujem MgA. Lenke Mičolovej za vedenie bakalárskej práce.

Ďakujem svojej rodine a priateľom za ich nekonečnú podporu.

Ďakujem Lukášovi, ktorý tu bol vždy pre mňa.

Ďakujem svojim spolužiakom za vzájomnú emocionálnu podporu a večerné posedenia v parku v dni, keď ateliér zatváral až moc skoro.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČASŤ	10
1 PRACOVNÝ ODEV V USA NA PRELOME 19. A 20. STOROČIA	11
1.1 PRACOVNÝ ODEV BANÍKOV	13
1.2 PRACOVNÝ ODEV KOVBOJOV NA ÚZEMÍ AMERIKY	15
1.3 PRACOVNÝ ODEV ŽELEZNIČIAROV	19
1.4 PRACOVNÝ ODEV AMERICKÝCH FARMÁROV.....	21
1.5 PRACOVNÉ UNIFORMY AMERICKÝCH NÁMORNÍKOV	22
1.6 VYÚSTENIE VPLYVU PRACOVNÝCH ODEVOV VO SVETE MIMO AMERICKÝ KONTINENT.....	23
1.6.1 Rozšírenie a vplyv workwearu v Európe	27
1.6.2 Rozšírenie a vplyv workwearu v Ázii.....	28
2 DENIM AKO WORKWEAROVÝ MATERIÁL.....	30
2.1 DENIMOVÉ ÚPRAVY.....	32
3 VYBRANÉ WORKWEAROVÉ ZNAČKY S PRETVÁVAJÚCOU POPULARITOU AŽ DO SÚČASNOSTI	35
3.1 LEVI'S	36
3.2 CARHARTT	39
3.2.1 Carhartt W.I.P.	41
3.3 DICKIES.....	42
II PRAKTICKÁ ČASŤ.....	45
4 PROCES TVORBY KOLEKCIE.....	46
4.1 KONCEPT.....	47
4.2 MOODBOARD, MATERIÁLY A FAREBNICA	48
4.3 LINE-UP A SILUETY	53
4.4 MODEL Č.1	54
4.5 MODEL Č.2	57
4.6 MODEL Č.3	60
4.7 MODEL Č.4	64
4.8 MODEL Č.5	68
III PROJEKTOVÁ ČASŤ	72
5 FOTODOKUMENTÁCIA	73
ZÁVER	100
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	101

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK.....	105
ZOZNAM OBRÁZKOV	106
ZDROJE OBRÁZKOV	108
ZOZNAM PRÍLOH.....	113

ÚVOD

Americký workwear prešiel v priebehu svojej histórie pozoruhodným vývojom, ktorý nezostal v intenciách pracovného prostredia, ale prenikol aj do sveta módy a streetwearu a v súčasnosti si získava stále väčšiu pozornosť. Ako sa pracovné oblečenie vyvíjalo, postupne nieslo nielen praktickú úlohu, ale stávalo sa aj prostriedkom vyjadrenia identity a filozofie rôznych subkultúr.

V teoretickej časti bakalárska práca preskúmava jednotlivé povolania pracovných odevov v Amerike 19. a 20. storočia. Ku koncu prvej kapitoly sa postupným preskúmaním pracovných uniforiem amerického námorníctva presúva pozornosť k rozšíreniu týchto pracovných odevov do zvyšku sveta, konkrétne do Európy a Ázie. Druhá kapitola sa centruje na materiál denim ako významnú súčasť pracovných odevov, venuje sa jeho histórii, súčasným podobám a jeho hypotetickej budúcnosti. Posledná kapitola teoretickej časti sa zameriava na tri konkrétne značky, ktoré ukazujú ucelený historický vývoj pracovných odevov skrz svoje dlhodobé pôsobenie na trhu. Ich relevantnosť a neustále rastúca popularita boli kľúčovými faktormi pri ich výbere spomedzi mnohých workwearových značiek amerického pôvodu. Teoretická časť si kladie otázku, prečo je pracovný odev tak príťažlivý aj pre obyčajného spotrebiteľa? Zároveň chce práca posunúť diskusiu k témam: kedy a ako workwear prekonal svoje pôvodné hranice a stal sa dôležitým aspektom nášho každodenného vizuálneho a kultúrneho prostredia.

Praktická časť bakalárskej práce má za cieľ vytvorenie autorskej kolekcie piatich modelov vo forme luxusného workwearového odevu inšpirovaného históriou amerického pracovného oblečenia ako aj jeho konkrétnymi povolaniami. Snaží sa o prepojenie jednotlivých modelov s ich pôvodným významom workwearu pričom chce pozdvihnúť jeho postavenie v rámci módy.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 PRACOVNÝ ODEV V USA NA PRELOME 19. A 20. STOROČIA

Pracovný odev sa dá vo svojej podstate definovať ako akékoľvek oblečenie určené na nosenie pri práci. V priebehu histórie boli počiatočným základným odevom pri práci rôzne tuniky z materiálov ako ľan, vlna, ovčej kože či iných usní nevyhnutné pre jednotlivcov pri zabezpečovaní základných potrieb ako napr. zabezpečenie obživy či stavbu prístrešia. Postupom času a s vývojom našej spoločnosti sa začali presadzovať jednotné pracovné odevy pre konkrétne pracovné odvetvia, ktoré tak boli ľahko identifikovateľné. Tento typ odevu vzišiel z nevyhnutnosti a bol navrhnutý tak, aby zvládol náročné podmienky manuálnej práce a zároveň poskytoval nositeľovi pohodlie a trvanlivosť. Denim, ako jeden z hlavných materiálov v tomto odvetví, vyniká v oboch týchto aspektoch. Dodnes je jedným z najväčších a najrozšírenejších materiálov v rámci workwearu (Leach, 2014, s. 110-111) (Warnett, Kessler, Lebugle et al., 2016, s. 385).

Obr. 1 Pánske pracovné nohavice z denimu, cca 1840, USA

Pracovný odev v rannom 19. storočí sa dá vystihnúť dvoma slovami a tými sú jednoduchosť a funkčnosť. Preferované boli v tej dobe odolné materiály, ktoré dokázali odolávať náročným podmienkam manuálnej práce a niekedy aj nepriaznivému počasiu. Bavlna a vlna

spĺňali tieto podmienky a boli tak ideálnym materiálom pre tento typ práce. Odevy boli šité ručne doma alebo zverené do rúk miestnych krajčírov, čím zostávala forma pracovného odevu viac menej individuálna. V tomto období boli najdôležitejšími vlastnosťami pracovného odevu praktickosť a odolnosť. Prioritou bolo poskytnúť pracujúcemu jedincovi odev, ktorý plní účel v náročných podmienkach po čo najdlhšiu dobu (History of Workwear. – The Uniform Studio, b.r.).

S nástupom industrializácie na začiatku 19. storočia začal pracovný odev prechádzať značnými zmenami. Masová výroba a nové industrializačné techniky dokázali zjednodušiť výrobu odevov a značne tak znížiť náklady. Taktiež došlo k vzniku potreby pre štandardizovaný pracovný odev. V tomto období bol pracovný odev stále predovšetkým funkčný, ale začal nadobúdať jednotný vzhľad a stal sa z neho jasný identifikátor postavenia jednotlivca v spoločnosti. Pracovníci nosili zhodné oblečenie, ktoré ich dokázalo ľahko rozpoznať ako príslušníkov konkrétneho povolania. Pracovné oblečenie, ktoré bolo považované za praktické v priemyselných a poľnohospodárskych prostrediach, bolo v očiach bohatších spoločenských vrstiev označované za nevkusné. Jeho nositelia boli často vystavení pohrdaniu, pretože ich odev bol spojený s nižšou spoločenskou vrstvou (Street Fashion: The Rise of American Made Workwear – All Day Chick, b.r.).

Neskôr na prelome 19. a 20. storočia sa klasický americký pracovný odev vyznačoval odolnými prírodnými materiálmi, ako bol denim a plátno, ktoré spoľahlivo zabezpečovali odolnosť voči náročným podmienkam pracovného prostredia. Charakteristickým prvkom boli tiež praktické detaily, ako veľké vrecká a pevné švy, ktoré slúžili na uľahčenie práce a predĺženie životnosti daného odevu (Street Fashion: The Rise of American Made Workwear – All Day Chick, b.r.).

Pracovný odev v Amerike 20. storočia takisto slúžil ako významný ukazovateľ sociálnej triedy vo vtedajšej spoločnosti. Termín „blue collar“, v doslovnom preklade modrý golier, vznikol v 20. rokoch 20. storočia ako označenie pre pracovníkov v manuálnom zamestnaní. Pojem vychádza z farby denimových pracovných uniforiem, ktoré títo pracovníci nosili. „Blue collar“ bol v priamej opozícii k ďalšiemu termínu „white collar“ v preklade aj biely golier, ktorý bol popularizovaný ako termín minimálne desaťročia predtým. Termín odkazoval na povolania ľudí, pracujúcich prevažne v kancelárskom prostredí, ktorí chodili často do práce v bielych košeliach (Warnett, Kessler, Lebugle et al., 2016, s. 386).

1.1 Pracovní odev baníků

Banícke odvetvie tvorilo neodmysliteľnú súčasť amerického priemyslu v priebehu 19. a 20. storočia a zohrávalo významnú úlohu v životoch mnohých pracujúcich ľudí. Najmä ku koncu 19. storočia zaznamenali Spojené štáty významné transformačné obdobie, poháňané tzv. zlatou horúčkou v štáte Kalifornia. Tieto vlny záujmu pritiahli do oblasti rôzne skupiny jednotlivcov a boli sprevádzané veľkým rozmachom baníckeho priemyslu v Amerike. Vplyv zlatej horúčky bol závrtný a viedol k nárastu počtu obyvateľov, ktorí žili v San Franciscu z 1 000 na 25 000. Toto historické obdobie ovplyvnilo aj odievanie a životný štýl ľudí, ktorí zrazu hľadali šťastie ako baníci poháňaní hlavne túžbou po zlate (Muzquiz, 2020). Pred rokom 1860 sa pracovné odevy do San Francisca dovážali prevažne z východného pobrežia. S týmto faktorom sa spájali aj vysoké náklady so zaobstarávaním nových pracovných odevov a tak bolo v najlepšom záujme ľudí si svoje oblečenie radšej opraviť. Práca baníka bola sama o sebe náročná a vyžadovala si mimoriadne odolný odev (Muzquiz, 2020).

Obr. 2 Ťažba zlata, 19. storočie, Kalifornia

Baníci počas zlatej horúčky pristupovali k svojmu oblečeniu inak ako sme v dnešnej dobe super fast-fashion zvyknutí. Namiesto toho, aby opotrebovaný odev vyhodili, dali mu radšej druhú šancu a dôkladne ho opravili, alebo zaplátali. A hoci niektoré ženy ponúkali baníkom za poplatok službu prania a opravy ich oblečenia, našli sa mnohí, ktorí sa o to postarali radšej sami. A keďže v nedeľu mali baníci kopanie zakázané, bol to pre nich ideálny čas venovať sa svojmu odevu. Šatník typického zlatokopa žijúceho v polovici 19. storočia sa skladal zo spodnej košeľe, vrchnej košeľe a kabátu. Vrchná košeľa bola väčšinou vyrobená z alpaky, mala zapínanie pri krku na 2 alebo 3 gombíky a často bola vo výrazných farbách ako červená, modrá s horizontálnymi pruhmi alebo károm. Ďalej tento šatník zahŕňal ťažké nohavice z bavlny, ľahšie nohavice z plátna alebo vlnené nohavice, ktoré nemali vonkajšie vrecká či pútko na opasok. Nosil sa taktiež klobúk, šatka uviazaná okolo krku, opasok vyrobený z kože alebo z lana, kožené topánky a ďalšie doplnky ako fajka, strelná zbraň či nožík (Durrant, 2018).

Obr. 3 Typický banícky odev 19. storočia, 1854

Carolyn Purnell v knihe *Blue Jeans* spomína: „Napríklad banícke džínsy majú zvyčajne v páse (tenké vyblednuté línie, ktoré vznikajú z opakovaného pokrčenia) vysoko v páse, v dôsledku častého krčenia sa.“ [„*Miner's jeans, for example, usually have whiskering (the*

thin fade lines that come from repeated creasing) high on the waist, due to frequent crouching.“] (Purnell, 2023, s. 38).

1.2 Pracovní odev kovbojov na území Ameriky

Pracovní odev kovbojov v priebehu histórie môžeme považovať za akési zrkadlo doby a spoločenských hodnôt, pretože sa vyvíjal v súlade s potrebami a hodnotami doby. Naša dnešná predstava typického kovboja určite zahŕňa denim v nejakej podobe odevu, či už ako klasické denimové nohavice alebo košeľa. Naopak pred 20. rokmi minulého storočia, by sme kovboja oblečeného v denime, našli len veľmi ťažko. Paradoxne kovboji dlho preferovali na prácu vlnené nohavice, keďže denim bol v tom čase všeobecne považovaný za odev chudobných ľudí a farmárov. Behom niekoľkých rokov, ale nastala zmena a denim bol zrazu vnímaný ako symbol hrdosti, pracovitosti a schopnosti prekonávať nepriazeň osudu (Purnell, 2023). Táto náhla zmena prišla spolu s popularizáciou filmov zobrazujúcich Divoký západ na veľké filmové plátna. Jedným z takýchto filmov bol aj „Stagecoach“, v preklade Dostavník, z roku 1939 od režiséra Johna Forda. Táto klasická westernovka, v hlavnej úlohe s hercom Johnom Waynom, dopomohla k prepojeniu obrazu kovbojov a denimu. Všeobecne je považovaná za prvý westernový film pre dospelé publikum. Dnešná podoba kovbojského odevu v modrých denimových nohavičkách, tak vznikla umelo zásluhou Hollywoodu (Pfeiffer, 2024).

Obr. 4 Scéna z filmu Stagecoach

Avšak, zdrojom rozšírenia denimu ako súčasti šatníka širšej spoločnosti bola predovšetkým Veľká hospodárska kríza v Spojených štátoch. Trvala medzi rokmi 1929 až 1932 a bola sprevádzaná veľkou mierou nezamestnanosti a chudoby v spoločnosti. Najviac zasiahnutá bola práve pracovná trieda, ktorá bola hlavným spotrebiteľom pre trh s denimovými výrobkami. Spoločnosti, ktoré denim predávali sa v záujme vlastného prežitia zamerali na novú cieľovú skupinu, ktorou sa stala stredná trieda. Využitím hollywoodskych westernových filmov, ktoré v tom čase naberali na popularite začali vznikať tzv. dude ranče. Tieto ranče slúžili primárne na rekreáciu a ponúkali bežným ľuďom únik pred mestským životom a ponurou náladou vyvolanou práve spomínanou hospodárkou krízou. Ich cieľom bolo u návštevníkov vyvolať túžbu odniesť si tento zážitok so sebou domov napríklad v podobe džínsov a môcť sa tak obliecť ako „pravý kovboj“. Tieto skutočnosti len ďalej umocňovali umelo vytvorené puto medzi denimom a Divokým západom (Purnell, 2023, s. 42) (The Denim Manual, 2022).

Obr. 5 Kovboji z Wild West Buffalo Billa, 1887

Podobne ako spomínané dude ranče, rozširovali medzi ľuďmi slabosť pre denim aj podujatia, akými boli Wild West show. Wild West definovaný Buffalo Billom, založený v roku 1883 Williamom F. Codym, bol najznámejšou a prvou šou svojho druhu. Vystupovali v nej skutoční kovboji, ktorých si William najal, aby predvádzali svoje kovbojské zručnosti, ako napríklad jazdu na koni alebo chytanie dobytku. Princíp týchto Wild West šou spočíval v dramatickom prezentovaní života na Divokom Západe. Dôležitým prvkom kovbojského odevu boli aj tzv. chaps alebo chapsy. Bol to typ ochrannej pokrývky nôh, ktorú nielen kovboji, ale aj iní jazdci nosili cez nohavice. Ich hlavným účelom bolo poskytnutie ochrany pred krovím, tŕním a inými nástrahami pri jazde na koni v drsnom teréne. Vyrobené boli väčšinou z kože alebo kožušiny či vlny. S rastúcou popularizáciou Wild West Show sa chapsy vyvinuli z vyslovene praktického typu odevu na dekoratívnejšiu záležitosť. Tradičný funkčný kovbojský odev používaný pred vplyvom Hollywoodu zahŕňal vlnené nohavice, košelu a kožené topánky na vysokom opätku. Typické kovbojské klobúky so širokým okrajom zase zabezpečovali nositeľovi ochranu pred slnkom a prachom (Wilson, 2013).

Obr. 6 Chapsy, cca 1880

Obr. 7 Chapsy, cca 1918

Obr. 8 Vaquera, fall 2024 ready-to-wear

1.3 Pracovní odev železničiarov

Výstavba a rozvoj železnic mali obrovský transformačný vplyv na rozvoj americkej krajiny. Expanzia železničnej dopravy nielenže zjednodušila presun ľudí, tovaru a myšlienok, podporila hospodársky rast, ale aj významne prispela k celkovému pokroku a rozvoju amerického národa v 19. storočí. Náročnosť práce železničiarov mala vplyv na design a funkciu ich pracovného odevu. S ďalším rozvojom železnic pokračoval aj vývoj uniforiem a tak bolo bežné pre rôzne spoločnosti objednávať pre svojich zamestnancov rovnaké komplety z rovnakých materiálov. Do roku 1900 sa zaviedla vysoká úroveň jednotnosti železničiarovskych uniforiem, avšak existovali určité rozdiely pre určité pozície a v závislosti od služobného veku a politiky spoločnosti. Napríklad pracovníci, ktorí mali na starosti riadenie vlakov, bežne nosili modré denimové nohavice s náprsenkou, „chore coat“, v preklade pracovný kabát a plátené čiapky. Toto oblečenie im zabezpečovalo ochranu pred sadzami, masťou a inými nečistotami. Na druhej strane vlakový sprievodca bol oblečený typicky vo vlnenom obleku, väčšinou s pripnutým odznakom, aby sa dostatočne odlišil od zvyšných pracovníkov (Liollo, 2022).

Obr. 9 Traja železničiarri vo vlnených kabátoch, cca 1883

Jedným z typov odevov nosených pracovníkmi železnic bol vyššie spomínaný „chore coat“ alebo „engineer’s coat“, v preklade inžiniersky kabát. Tento typ kabátu sa dá charakterizovať ako krátky a praktický. Použitie plátna a denimu v týchto odevoch z nich robil spoľahlivý a pohodlný vrchný odev, ktorý niečo vydrží (Liollo, 2022).

Obr. 10 Vintage chore jacket, cca 1930

Obr. 11 Louise Vuitton chore jacket SS23

1.4 Pracovní odev amerických farmářů

Koncom 19. a začátkem 20. století nosili američtí farmáři praktické a odolné oblečení vhodné pro náročnost jejich povolání. Mezi běžné typy oděvů patřili pracovní košile a nohavice, overaly, nohavice s náprsenkou atd. Oděvy často doplňovali traky, které držali nohavice namísto opaska, klobuky, čizmy a ve výjimečných případech štrikané rukavice. Výroba těchto oděvů se uskutočňovala převážně v domácnostech, a tak jako u baníků se dané oblečení často přešívalo. Prevládalo používání přírodních rostlinných barev, což vedlo k oděvům v tmavých barvách jako jsou černá, hnědá a odstínem červeně. Dalším velmi oblíbeným barevným byla indigová modrá (McFarland Hooper, 1976).

V Americe koncem 19. století se mezi typickými vidieckými farmáři standardizoval styl pánského oděvu v podobě vrecovitého kabátu, vesty, košile a nohavic. Základní mužský farmářský oděv zvyčajne pozostával z trojdielného obleku z ľanu alebo vlny. Košľa bola zvyčajne vyrobená z ľanu alebo bavlneného plátna, zdobená úzkym čiernym ľanovým či bavlneným pásikom uviazaným pod golierom. Nosené boli aj bavlnené košele známe aj ako „hickory“ košele. Svoje meno dostali podľa pásikovaného hickory vzoru. Tieto košele mali voľnejší strih, rukávy boli hladko vsadené a stiahnuté do manžiet. Týmto košeliám takisto v prednom diele chýbalo riasenie vyskytujúce sa na typických pánskych košeliach z tejto doby (McFarland Hooper, 1976).

V tej dobe pre farmárov predstavovala problém Americká občianska vojna, odohrávajúca sa v rokoch 1861 až 1865. Ovplyvnila dostupnosť a výrobu oděvů a tak narušila stabilitu v komunitách na vidieku. Farmárov naplňal strach o úrodu a vlastnú bezpečnosť. Vojna ničila polia s bavlnou a rozdelenie spoločnosti malo vplyv aj na pohyb tovaru medzi severom a juhom, ktorý bol čím ďalej tým zložitejší. Pred občianskou vojnou bola odevná výroba spätá s domácim prostredím farmárov, ale po vojne si začali vidiecke rodiny čoraz viac kupovať komerčne vyrábané látky a konfekciu až natoľko, že do polovice 70. rokov 19. stor. sa už väčšina materiálov a oděvů nevyrábala doma, ale kupovala (McFarland Hooper, 1976).

Počas veľkej hospodárskej krízy v 30. rokoch minulého storočia nosili američtí farmáři nohavice s náprsenkou, nielen ako praktickú voľbu pre svoje povolanie, ale aj ako symbolický protest proti rastúcim cenám oblečenia a profitu, ktorý z toho mal odevný priemysel (The Denim Manual, 2022).

Obr. 12 Pracovní odev farmářův, Oregon USA, 1939

1.5 Pracovní uniformy amerických námorníků

„První nositelia modrých džínsov boli sužovaní hladom, nebezpečenstvom a zúfalstvom, ale džínsy, už dlho nenesú tieto prívlastky. Namiesto toho sa stali zidealizovaným symbolom bojového ducha a odolného individualizmu Američanov.“ [„The earliest wearers of blue jeans were plagued by hunger, danger, and despair, but jeans no longer carry those connotations. Instead, they’ve become a sanitized symbol of the fighting spirit and resilient individualism of Americans.“] (Purnell, 2023, s. 44).

Podľa Emmi McClendon, ktorá v knihe *Denim: Fashion’s Frontier* spomína rôzne mýty obklopujúce históriu denimu, jedna teória tvrdí, že denim bol ako prvý použitý pre odevy námorníkov. Pomenovanie džínsov, v originálnom tvare „jeans“, pochádza z francúzskeho termínu „blue de Gênes“ a odkazuje na modré rozšírené nohavice pôvodne nosené už v 17. storočí talianskymi námorníkmi z mesta Gênes (McClendon, 2016).

Americké námorníctvo oblieklo svojich vojakov do denimu už počas prvej svetovej vojny. Rozšírené zvonové nohavice, typické pre zobrazenie námorníkov, mali svoje praktické opodstatnenie. Pôvodne totižto umožňovali nositeľovi jednoduchšie zrolovanie spodkov nohavíc napríklad pri umývaní paluby. Tento typ nohavíc bol pre americké námorníctvo zavedený už v roku 1905 a pretrval až do 70. rokov, kedy bol zrušený ako reakcia na extrémne protesty najmä hnutia hippies proti vojne vo Vietname, ktorí si zvonové nohavice osvojili (McClendon, 2016) (James, 2023).

Obr. 13 Námorník v pracovnej uniforme, cca 20. roky 20. storočia

1.6 Vyústenie vplyvu pracovných odevov vo svete mimo americký kontinent

Druhá svetová vojna zohrávala veľkú úlohu pri zmene amerického pracovného odevu, ktorý sa rozšíril za hranice iných krajín aj do podoby typického mužského oblečenia. Oficiálne sa do druhej svetovej vojny zapojili Spojené štáty Americké v roku 1941, po bombovom útoku na Pearl Harbor. Zapojenie do vojny znamenalo pre USA možnosť obnovy

národního hospodárstva po Veľkej hospodárskej kríze. Vojnové úsilie viedlo k vytvoreniu 17 miliónov nových pracovných miest a umožnilo tak pracovníkom vyrovnat' staré finančné dlhy (World War II, b.r.). Už počas prvej polovice 20. storočia si americká armáda osvojila denim ako typický materiál pracovných odevov a používala ho vo svojich pracovných uniformách v rámci rôznych vojenských odvetví, určený na pomocnú alebo manuálnu prácu. Prvý dohľadateľný príklad pochádza už z roku 1908, keď americká armáda zaviedla denimovú pracovnú uniformu pre svoje pobrežné delostrelectvo. Táto uniforma pozostávala z denimovej košele so zapínaním pri krku, denimových nohavíc a denimovej čiapky (James, 2023). Roku 1940, rok predtým ako vstúpilo USA do druhej svetovej vojny, prešiel vzor pracovnej uniformy po viac ako 20 rokoch významnou aktualizáciou. Zaviedli sa nové siluety nohavíc a kabátov. Pracovná košeľa sa zmenila na pracovný kabát z modrého denimu s bodovým golierom, dvomi vreckami a so zapínaním na päť gombíkov, z ktorých mal každý gombík na sebe vyrytý vyrazený nápis "U.S. ARMY". Táto zmena nastala z jednoduchého dôvodu, pretože pre amerických vojakov boli košele, ktoré museli prevliekať cez hlavu nepraktické a nepohodlné. Mnoho košiel sa dokonca vrátilo rozstrihnutých na polovicu (Maggiori, 2022).

Obr. 14 Pracovná denimová uniforma americkej armády pred 2. sv. vojnou

Rozšírenie denimu v pracovných uniformách naprieč americkou armádou malo počas druhej svetovej vojny hlboký vplyv na zvyšok vtedajšej spoločnosti. Versatilita a praktickosť, ktoré denim ponúkal na ľudí zapôsobila. Keď v roku 1945 vojna skončila, Spojené štáty stáli na víťaznej strane, a tak bol denim v tej dobe úzko spájaný s príťažlivým obrazom americkej armády, ktorá stelesňovala víťazstvo, silu a slobodu (Maggiori, 2022).

Obdobie druhej svetovej vojny započalo veľké zmeny pre dámsku módu, ako ju poznáme dnes. Vojna vyvolala potrebu prispôbiť sa vzniknutej situácii. V tomto období, museli muži hromadne odchádzať bojovať do zámoria, čím v mnohých dovedy výhradne mužských odvetviach nastal nedostatok pracovných síl. Tieto pozície museli obsadiť ženy, ktoré sa začali zapájať ako pracovná sila hlavne v továrňach, hospodárstve a iných povolaniach. Pracovali v oceliarskych závodoch, v drevárskych závodoch, v továrňach vyrábajúcich muníciu na pozíciách, ktoré predtým zastávali muži. V tomto momente sa teda tradičný pracovný odev dostal aj do ženských šatníkov. Ženy začali nosiť nohavice a overaly. Pre mnohé ženy bolo toto poprvýkrát čo si na seba obliekli nohavice. Denimové overaly sa stali ich akousi neoficiálnou uniformou, podľa vzoru postavy "Rosie the Riveter", dnes už slávnej feministickej ikony (McClendon, 2016, s. 19) (Purnell, 2023).

Obr. 15 Rosie the Riveter

Obr. 16 Denimový overal Vanessa Seward SS2017

Po skončení vojny a návrate mužov z frontu sa situácia v oblasti rodovej rovnosti dostala znova do „štandardných“ podmienok. Ženy sa hromadne vracali späť do domácností. Šatník typickej ženy sa z nezávislých pracovných denimových overalov dostal späť do pozície ozdobného doplnku pre manžela. Väčšina žien sa vrátila do svojej typickej úlohy tvoriteľky domova. Nohavice ako ženský odev však úplne nevymizol a mnohé ženy ich nosili na neformálne príležitosti a ako domáce oblečenie. Našli sa aj ženy, ktoré sa denimových nohavíc nechceli vzdať vôbec a začlenili ich do svojho každodenného života (Frankel, 2013) (Purnell, 2023).

Počas druhej svetovej vojny a po nej získala móda v spojených štátoch istú nezávislosť, keďže bola americká spoločnosť odtrihnutá od vplyvu francúzskej a európskej módy, čo jej poskytlo možnosť vlastného rozvoja. Čoraz dôležitejšiu úlohu zohrávali kultúrne vplyvy. Na rozdiel od predchádzajúcich trendov určených elitnými skupinami sa teraz módné trendy

vynárali z rôznych segmentov spoločnosti, najmä pod vplyvom streetwearu v 60. rokoch 20. storočia (Frankel, 2013).

1.6.1 Rozšírenie a vplyv workwearu v Európe

Vplyv amerického workwearu dosiahol aj na naše územie. V Československu, medzi rokmi 1948 až 1989 kedy zavládol režim komunizmu, sa prvé denimové džínsy objavili v predajniach Tuzex. „Československo jako vůbec první země sovětského bloku začalo se šitím skutečně značkových džínů Lee Cooper, i když – pravda – o čtyři roky později než Jugoslávie a o tři za maďarskou licenční výrobou levisek. Pokud jde o cooperky samotné, tady ovšem Slováci Maďary o dva roky předstihli.“ (Petrov, 2019, s. 136).

V približne polovici 60. rokov sa spoločnosť začala otvárať myšlienke, že mladí ľudia môžu preukazovať svoju individualitu napríklad v obliekaní. Zatiaľ čo, prvé európske džínsy sa začali vyrábať už v roku 1953 so značkou Mustang, ľudia v Československu si museli počkať až do polovice 60. rokov, kedy bolo možné kúpiť si texasky, čo bolo označenie pre klasické džínsy značky Vinetu, ktoré však mali len málo spoločné so skutočnými džínami (Hlaváčková, 2016). Na prelome 60. a 70. rokov sa začali medzi prvými do Československa dovážať z Talianska džínsy ikonickej značky Rifle. Vôbec prvá zmienka predaja džínsov v Československu je z roku 1967, kedy sa jednalo práve o už spomenuté Rifle v predajniach Tuzex. Dodnes označujeme výrazom rifle akékoľvek denimové nohavice, ako aj napr. denimová bunda je často označovaná ako rifl'ová bunda (Petrov, 2019).

Aj keď by celkovo denim mohol byť vnímaný ako materiál pôvodne určený na ťažkú manuálnu prácu so svojou jednoduchosťou a praktickosťou, čo bolo v súlade s ideológiou komunistického režimu, kedy sa zdôrazňovala rovnosť a kolektivismus, boli džínsy napriek tomu vnímané ako symbol západného životného štýlu a kapitalizmu. Džínsy sa stali rešpektovaným kusom odevu až na začiatku 70. rokov. Táto myšlienka sa vrátila z Európy naspäť do Ameriky a džínsy v kombinácii spolu s košeľou, sakom a taktiež kravatou sa stali novým každodenným odevom. Táto kombinácia odevu nielenže získala uznanie spoločnosti, ale taktiež reflektovala zmenu v prístupe k móde a vkusu danej doby. Postupom času najmä v 70. a 80. rokoch sa vplyv západnej kultúry prejavoval čoraz viac. Aj napriek tomu bol výber dostupných štýlov obmedzený a kontrolovaný režimom. Po páde komunizmu v roku 1989 sa náhle otvorili možnosti a prístup k západným značkám a výraznej zmene v móde

a štýle obliekania. Ľudia mohli konečne voľnejšie nakupovať a vyjadrovať svoju individualitu prostredníctvom oblečenia (Hlaváčková, 2016).

1.6.2 Rozšírenie a vplyv workwearu v Ázii

Prvky amerického štýlu začali prenikať do širšej japonskej spoločnosti najmä počas obdobia americkej okupácie po druhej svetovej vojne. Americkí vojaci si tam vtedy priniesli so sebou nielen vojenský vplyv, ale aj kultúrnu výmenu, ktorá ovplyvnila rôzne aspekty života v Japonsku. Po skončení druhej svetovej vojny si Japonsko prešlo pomerne rýchlym procesom modernizácie. Značný vplyv na to mala hlavne americká okupácia, ktorá trvala od roku 1945 do roku 1952 a ovplyvnila mnohé aspekty japonskej spoločnosti zahŕňajúc aj oblasť módy. Pojem Ametora je spojením dvoch slov, Amerika a tradícia, čo odkazuje na jedinečné prepojenie amerického a japonského štýlu skrz prevzatie amerického štýlu obliekania Japonskými obyvateľmi s pridanými tradičnými hodnotami ich vlastnej kultúry. Workwear sa dostal do Japonska spolu so štýlom amerického Ivy League. Počiatočné prvky amerického štýlu sa v Japonsku dostali medzi obyvateľov veľmi netradičným spôsobom a to prostredníctvom tzv. Pan Pan Girls. Tieto ženy boli povoláním prostitútkami, ktoré za svoje služby dostávali od amerických vojakov namiesto peňazí staré oblečenie. Následne ho chodili predávať do japonských obchodov s oblečením, kde tento tovar vďaka jeho popularite s radosťou prijali. Práve skrz tieto Pan Pan dievčatá boli Japonsku dostupné prvé denimové džínsy. G.I. pants alebo jiiipan bolo pomenovanie, ktorým ich začali miestni ľudia nazývať práve podľa amerických vojakov G.I. (Marx, 2015).

W. David Marx vo svojej knihe Ametora opisuje japonské prostitútky takto: „*Pan Pan Girls nosili pestrofarebné americké šaty a podpätky na platforme, s charakteristickou šatkou uviazanou okolo krku.*“ [„*Pan Pan Girls wore brightly colored American dresses and platform heels, with a signature kerchief tied around their necks.*“] (Marx, 2015, s. 12).

Napriek tomu, že po skončení okupácie si japonská mládež čím ďalej tým viac osvojovala americkú módu, skutočné stretnutia s Američanmi boli obmedzené na idealizované verzie amerického života prostredníctvom televízie a časopisov a maloobchodníkmi. Mládež tohto obdobia si tak americkú módu osvojuje skôr napodobňovaním iných japonských jednotlivcov (Marx, 2015).

Roku 1957 sa vďaka vládnemu uvoľneniu regulácii na dovoz oblečenia dostali do Japonska prvé nové americké džínsy vo veľkom množstve. Reakcia obyvateľstva však nebola úplne

podľa predstáv obchodníkov. Japonskí spotrebitelia denimu boli až doteraz zvyknutí na kúsky predom vynosného denimového oblečenia po Američanoch, ktorí sa rozhodli svojho odevu zbaviť. Skutočnosťou bolo, že rokmi nosený denim bol oveľa pohodlnejší. Surový denim je totižto dosť tuhý. Zmäkne až časom, nosením a praním, takisto ako aj indigové farbivo postupne stratí svoj pigment. Do tej doby sú nohavice tmavej indigovej modrej farby. Nové džínsy boli pre Japoncov moc tuhé a neatraktívne, chýbal im typický vyblednutý vzor, ktorý vznikne nosením. Keď neskôr začali vyrábať džínsy priamo v Japonsku, výrobcovia narazili na rovnaký problém so surovým denimom. Aj napriek tomu, že nové džínsy boli oproti tým z druhej ruky takmer o polovicu lacnejšie, stále bol po nich mnohonásobne väčší dopyt a na každé jedny nové džínsy sa predalo desať starých. (Marx, 2015, s. 78-82).

Aj dnes je najkvalitnejší denim práve ten japonský, pretože si dodnes poctivo drží svoje tradičné postupy inšpirované výrobou amerického denimu v polovici 20. storočia. Zatiaľ čo v iných kútoch sveta sa globalizáciou trhu a móde fast fashion kvalita výroby značne znížila, aby dokázala pokryť nekonečný dopyt po novom tovare, Japonsko si stále uchováva staré hodnoty workwearu (History of Japanese Denim, b.r.).

Jedným z pozoruhodných aspektov fenoménu Ametory počas okupácie bola vysoká miera prijatia americkej kultúry Japonskom. Japonskí spotrebitelia prikladali veľký význam autenticite tovaru vyrobeného v USA a považovali ho za symbol kvality, remeselnej zručnosti a dedičstva. Toto uznávanie pre americkú kultúru pripravilo priestor pre nárast popularity rovnakého záujmu o dekády neskôr koncom 90. a nultých rokov aj v ostatných častiach sveta. Ku koncu 90. rokov 20.storočia bolo v Japonsku také množstvo obchodov, že si zákazník mohol vybrať akýkoľvek či už vintage alebo nový kúsok amerického oblečenia. Trvalý odkaz tejto japonskej fascinácie pretrváva dodnes a naďalej formuje súčasné módné trendy po celom svete (Warnett, Kessler, Lebugle et al., 2016) (Marx, 2015, s. 212).

2 DENIM AKO WORKWEAROVÝ MATERIÁL

Denim je všeobecne pokladaný za ideálnu textíliu vhodnú pre odvetvie workwearu. Spĺňa takmer všetky jeho náročné kritéria, so svojimi vlastnosťami ako sú pevnosť či odolnosť. Podľa Emmy McClendon, denim dokážeme definovať ako osnovnú keprovú textíliu, ktorá je utkaná z bavlnených nití. Z nití sú zafarbené iba tie osnovné, pričom útkové nite sú ponechané nefarbené, alebo nanajvýš zafarbené na bielu farbu. Tento fakt dodáva denimovej tkanine jeho nezameniteľný vzhľad a preto sa táto látka javí z lícnej strany prevažne modrá, zatiaľ čo jej rubná strana je viac nezafarbená. Typická modrá farba denimu sa získava pomocou indigového farbiva (McClendon, 2016).

Prírodné indigo, ktorým sa pôvodne denim farbilo je farbivo tmavomodrej farby a je získavané z rastlín. Jeho pôvod môžeme dohľadať až do Indie. Indigo bolo cenené najmä vďaka svojej špecifickej vlastnosti, pri ktorej dokáže naviazať svoju farbu do materiálu bez potrebného fixovania, na rozdiel od ostatných prírodných farbív v tom čase. Proces získavania jeho pigmentu je však náročný na čas a financie, preto sa dnes vo väčšine používa syntetické indigo. Syntetické indigo nám ponúka vyššiu stabilitu, jeho farebnosť je oveľa konzistentnejšia a ľahšie sa kontroluje miera jeho zafarbenia. Stojí za ním nemecký chemik Adolf von Baeyer, ktorý ho objavil v roku 1883. Komerčne sa používa od roku 1897 a do roku 1913 stihlo, vďaka svojim výhodám, nahradiť takmer všetko prírodné indigo (Purnell, 2023) (The Denim Manual, 2022).

História denimu ako textílie sa začala dávno pred patentovanými nitovými nohavicami od Leviho Straussa, či baníckou zlatou horúčkou. Podľa knihy The Denim Manual jeho korene siahajú ďaleko až do Francúzska a Talianska 17. storočia. Vyvinuli sa z pokornej keprovej tkaniny vyrobenej z bavlny, vlny, ľanu či hodvábu. Existuje viacero verzií, odkiaľ pôvodne materiál denim prišiel a ako dostal svoj názov. Najpravdepodobnejšie slovo denim pochádza z francúzskeho "serge de Nîmes". V doslovnom preklade to znamená keprová tkanina z mesta Nîmes, ktoré sa nachádza vo Francúzsku. Odtiaľ bol denim privezený do Ameriky zásluhou talianskych námorníkov. V 18. storočí už poznáme v Spojených štátoch textilné továrne nazývané aj „mills“ (v preklade mlyny), ktoré začali vyrábať rovnaký druh keprovej tkaniny aká bola v Európe. Na jeho výrobu však používali miestnu bavlnu, kvôli jej ľahšej dostupnosti. Okolo roku 1880 už sú denimové nohavice, v tej dobe nazývané „waist overalls“, masovo produkované a na trh prichádzajú v dvoch základných variantoch – modrej a hnedej (The Denim Manual, 2022) (Frankel, 2013, s. 41-42).

Denim označovaný ako surový denim je taký, ktorý po farbení a tkaní neprešiel žiadnou ďalšou úpravou, teda hlavne nebol praná. Delí sa na dve základné kategórie – sanforizovaný a nesanořizovaný. Sanforizovaný denim si prešiel procesom sanforizácie. Tento proces má za následok, že materiál pri praní dokáže zachovať svoj tvar a zrazí sa už len v minimálnom merítku. Na druhej strane nesanořizovaný denim, alebo aj shrink-to-fit denim sa po prvom praní dokáže zraziť až o 10 percent oproti svojej pôvodnej veľkosti (The Denim Manual, 2022).

Prerod amerického tradičného workweru v dnešnom svete najlepšie charakterizujú obyčajné denimové džínsy. Tento typ odevu môžeme považovať za akýsi symbol amerického odevu. Džínsy a celkovo denim ako hlavný prvok amerického tradičného pracovného oblečenia je dnes všadeprítomným každodenným kusom odevu. Denim si v našom dnešnom svete našiel svoje permanentné miesto (Purnell, 2023).

Autorka knihy Blue jeans Carolyn Purnell hovorí, že: „Zatiaľ čo Spojené štáty prijali džínsy ako symbol americkej kultúry, dnes sú džínsy celosvetovým tovarom.“ [„While the United States has accepted jeans as a symbol of American culture, today, jeans are a global good.“] (Purnell, 2023, s. 2).

Zatiaľ čo v minulosti, bolo pre džínsy kľúčovou vlastnosťou ich výdrž a pevnosť surového denimu, kvôli jeho pracovnému charakteru, dnešný spotrebiteľ vyhľadáva úplne iné kvality tejto textilie. Aby bol dnešný denim pre konzumenta atraktívnejším, už v minulom storočí začali vznikať techniky na zjemnenie drsných vlastností denimu bez zdĺhavého procesu nosenia. Obľuba k predom poškodenému denimu v dnešnej dobe má podobný základ ako obdivovanie kovbojov a Divokého západu obyčajnými ľuďmi v minulosti. Obe možnosti poskytujú krásne, avšak idealizované predstavy, ktoré ľuďom umožňujú pohodlne žiť v najpríjemnejších aspektoch minulosti a to všetko bez námahy, ktorá je s tým spojená. Modré džínsy v nás dnes, podobne ako staré westernové filmy, oživujú pocity nostalgie (Purnell, 2023).

Čo sa týka budúcnosti denimu, Szmydke-Cacciapalle v kapitole The Future of Denim predpovedá technickú transformáciu denimu do roku 2068, ktorá bude prispôbená drasticky sa meniacim environmentálnym a sociálnym podmienkam. Medzi jej hypotetické scenáre zaraďuje napríklad bytostnú dôležitosť recyklovania vlákien v budúcnosti, ako dôsledok radikálnych klimatických zmien a celosvetového nedostatku vody, ako aj rozvoj second-handového trhu s vláknami bavlny. Celková produkcia bavlny je v tomto scenári podľa nej nižšia, ale zato sa zvýši jej kvalita. Bavlnársky priemysel v spolupráci s vedcami,

módnymi značkami, farmármi a predajcami vytvorí z bavlny to najudržateľnejšie prírodné vlákno. V rámci možných technologických vývojov v oblasti denimu Szmydke-Cacciapalle uvažuje o materiáli so samočistiacou technológiou, ktorá by využívala slnko, čo by mohlo pomôcť k zníženiu spotreby vody. Okrem toho by sa mohol vyvinúť denim, ktorý by svojim špeciálnym povrchom redukoval znečistenie ovzdušia vo svojom okolí (Szmydke-Cacciapalle, 2018).

Pri súčasných pomeroch vývoja denimových materiálov, zrejme neexistuje scenár, ktorý by bol v budúcnosti absolútne vylúčiteľný.

2.1 Denimové úpravy

Procesy úpravy denimu, ako materiálu, sa dajú zaradiť do dvoch hlavných kategórií. Mokrý proces označuje v odevníctve pranie denimu s pomocou chemikálií alebo pemzových kameňov s cieľom zjemniť a dosiahnuť nerovnomerné vyblednutie tohto materiálu. Vykonáva sa zvyčajne po druhom tzv. suchom procese, akým je napríklad sand blasting. Sand blasting je proces, pri ktorom je na denim pomocou vysokého tlaku striekaný piesok. Má za cieľ vytvoriť opotrebovaný vzhľad materiálu. Najznámejšie druhy mokrého procesu pre denim, ktoré dnes poznáme sú prania ako rinse wash, enzyme wash, stone wash, bleach wash, cloud wash, acid wash a ice wash. Väčšina z týchto procesov je chemická až na cloud wash a asi najznámejší stone-wash, pri ktorých sú tieto procesy vykonávané mechanicky (The Denim Manual, 2022) (Purushothama, 2018).

Termín stone-washed je často spájaný s 80. rokmi minulého storočia a touto úpravou si prešla drvivá väčšina denimového materiálu vyrobeného v súčasnosti. Oblečenie ušité z denimu sa preperie a ďalej je dokončované brúsením. Toto brúsenie je starostlivo navrhnuté tak, aby vytvorilo autentický dojem prirodzene nosených džínsov avšak bez zdĺhavého procesu skutočného nosenia. Pri vyblednutí napríklad denimových nohavíc ich skutočným nosením vzniká unikátny vzor podľa namáhania častí odevu, ktorý je jedinečný pre daného nositeľa (McClendon, 2016).

Obr. 17 Denimové úpravy

Stone-washing je proces prania odevu spolu so špeciálnymi drsnými kameňmi, ktoré slúžia na docielenie vyblednutého a opotrebovaného vzhľadu džínsov. Používa sa množstvo rôznych prírodných či syntetických kameňov, najrozšírenejšie z nich sú pemzové kamene. Keďže tieto kamene časom obrusujú nielen odev, ale aj samotnú práčku, niekedy sa pridáva do prania bielidlo na urýchlenie stone-washingového procesu a dosiahnutia vyblednutejšej farby. Tým, že sa pemzové kamene časom opotrebovávajú a menia na prach vytvárajú mnoho ekologických problémov. Na úplné odstránenie zvyškov kameňa z oblečenia je potrebné ho niekoľkokrát ešte oprat'. S rastúcim dôrazom na udržateľnosť sú stále viac vyvíjané dokončovacie techniky, ktoré majú menší dopad na životné prostredie. Oproti tradičnému stone-washingu poznáme napríklad cellulase wash známu aj ako bio-stonewashing. Táto metóda je oveľa šetrnejšia k materiálu, pretože používa prírodné celulózové enzýmy, ktoré odstraňujú farbivo len z povrchu látky, na rozdiel od pemzových kameňov. Výsledkom sú denimové nohavice so stone-wash efektom, ale s menším počtom potrebných praní. Nájdu sa aj niekoľké nevýhody, ako napríklad nežiadúce zafarbenie nití a môže spôsobovať flaky. Pokiaľ nastane tento problém, zvýši sa spotreba vody pri ďalšom praní v snahe o odstránenie spôsobených škôd (Purushothama, 2018).

Acid wash môžeme nazvať aj variáciou stone-washingu. Vyvinutá módnou značkou Guess, táto denimová úprava vzniká praním džínsov spolu s pemzovými kameňmi, tak ako pri už

spomínanom stone-washingu. Kľúčový rozdiel je v kameňoch, ktoré sa predtým nechali nasiaknuť v kyseline. Výsledný efekt je tak ešte výraznejší, avšak dopad na životné prostredie je takisto oveľa horší (McClendon, 2016).

Obr. 18 Denimová bunda s acid wash efektom, Guess

3 VYBRANÉ WORKWEAROVÉ ZNAČKY S PRETVÁVAJÚCOU POPULARITOU AŽ DO SÚČASNOSTI

V oblasti amerických pracovných odevov nájdeme mnoho značiek s bohatou históriou siahajúcou niekedy aj storočie do minulosti ako napríklad Wrangler, Red wing shoes, Timberland či Ben Davis. Kapitola sa zameriava na analýzu amerického pracovného odevu prostredníctvom vybraných troch amerických značiek v odvetví pracovných odevov, ktorými sú Levi's, Carhartt a Dickies. Tieto tri značky patria medzi jedny z najvýznamnejších tohto odvetvia a zohrávajú veľmi dôležitú úlohu v jeho histórii. Každá z nich zastupuje odlišné obdobie a odráža dynamický vývoj, ktorým si americký pracovný odev prešiel. Dôležitým faktorom pri výbere týchto značiek bola aj ich relevantnosť a popularita v súčasnosti, ako aj počas celej doby ich pôsobenia. Značka Levi's predstavuje začiatky amerických pracovných odevov ako aj najčistejšiu podobu denimu. Symbolizuje drsný individualizmus, tradičné hodnoty, aké pracovné oblečenie predstavovalo už v časoch zlatej horúčky, kedy táto spoločnosť začínala (Zazzini, 2024).

Ďalšou spomínanou značkou je Carhartt, ktorý je významný vďaka tomu, že dostal svoj vplyv ďaleko za hranice cieľovej skupiny určenej pracovným odevom aj napriek tomu, že zostal verný odolným a praktickým vlastnostiam svojich odevov. Carhartt WIP, jeho európska divízia, predstavuje ukážku ako sa tradičný pracovný štýl dokázal pretransformovať do módy moderného streetwearu (Warnett, Kessler, Lebugle et al., 2016). Streetwear sa dá zdefinovať ako neformálny módný štýl obliekania, ktorý vznikol koncom 60. rokov ako reakcia na nespokojnosť s formálnym obliekaním. Ako štýl sa vyvinul zo sportswearu, combatwearu a takisto aj z workwearu. Svoju popularitu nabral až v 90. rokoch 20. storočia. V Amerike jeho začiatky vychádzajú z kalifornskej surferskej a skaterskej subcultúry. Streetwearové značky často berú inšpiráciu v subkultúrach, do ktorých presiahol aj workwear, sú to skaterské komunity alebo kultúra hip-hopu (Miralles-Snow, 2019).

Obr. 19 Každoročné stretnutie BMX komunity spolu založené Carharttom

Moderný workwear si dokázal v módnom priemysle vybudovať vlastný trh, pričom značky ako Carhartt v ňom dnes zastupujú popredné pozície. Ako tretia a posledná vybraná značka je Dickies. Je ďalšou významnou súčasťou odvetvia pracovných odevov a v roku 2015 uviedla na trh Dickies Construct - líniu špeciálne zameranú na poskytovanie módnej interpretácie pracovného oblečenia. Okrem toho sa tieto značky aktívne zapájajú do kolaborácii s inými módnymi značkami (The Workwear Revolution: A Fashionable Paradox, © 2024).

3.1 Levi's

Levi Strauss, podľa ktorého je pomenovaná známa značka Levi's, bol bavorský imigrant s pôvodným menom Loeb Strauss, ktorý do Spojených Štátov emigroval spolu so svojou matkou a dvomi sestrami v roku 1847. V tom čase mal 19 rokov. V roku 1853 založil

spoločnosť Levi Strauss & Co., ktorá sa zameriavala na predaj širokej škály tovaru vrátane textílií, odevov a potrieb pre domácnosť (Downey, ©2014).

Je zaujímavé, že dnes celý svet pozná najikonickejšiu podobu denimových nohavíc, ako tzv. levisky pomenované práve po Levi Straussovi. V skutočnosti to bol krajčír Jacob Davis, ktorý prišiel s nápadom spevniť denimové nohavice nitmi a vytvoril tak podobu džínsov akú poznáme dodnes. Nity alebo po anglicky „rivets“ sa do tej doby používali hlavne na posilnenie kožených výrobkov, napr. kónských sediel. Tento krok mu umožnil vytvoriť nesmierne odolné pracovné oblečenie, ktoré v tej dobe ocenili najmä „blue collar“ pracovníci. Problém bolo, že Davis nemal dosť peňazí, aby si mohol dovoliť patentovať svoj nápad, a tak sa obrátil na svojho dodávateľa materiálov Levi Straussa. Ten súhlasil, keďže videl v produkte veľký obchodnícky potenciál a v roku 1873 spolu požiadali o patent (Downey, ©2014).

Pôvodné Levisové a Davisové džínsy držali na páse pomocou trakov, ktoré sa k nohaviciam pripínali na gombíky. V prednej časti mali vrecko na hodinky, zapínanie na gombíky a jeden nit navyše v rozkroku, ktorý sa z dizajnu časom úplne vytratil. V zadnej časti sa nachádzalo len jedno pravé zadné vrecko, ktoré bolo spevnené nitmi a popruh. Tento popruh umožňoval nositeľovi si nohavice v páse stiahnuť, aby mu lepšie sedeli. V porovnaní s tým, dnešné štandardné džínsy prevažne používajú zipsové zapínanie, ktoré nahradilo traky a pútka na opasok namiesto neho. Okrem toho majú dve zadné vrecká, čo spolu tvorí päť vreciek (The Denim Manual, 2022).

Obr. 20 XX Waist Overalls, Levi's, 1873

Zatiaľ čo Levi Straussov a Jacob Davis patent trval až do roku 1900, ostatné značky museli kvôli zákonu s vlastnou výrobou nitovaných nohavíc počkať. Strauss si dal taktiež okrem denimových nohavíc patentovať aj nitované nohavice z duck canvasu, ktoré sú v hnedom farebnom prevedení (Warnett, Kessler, Lebugle et al., 2016, s. 385).

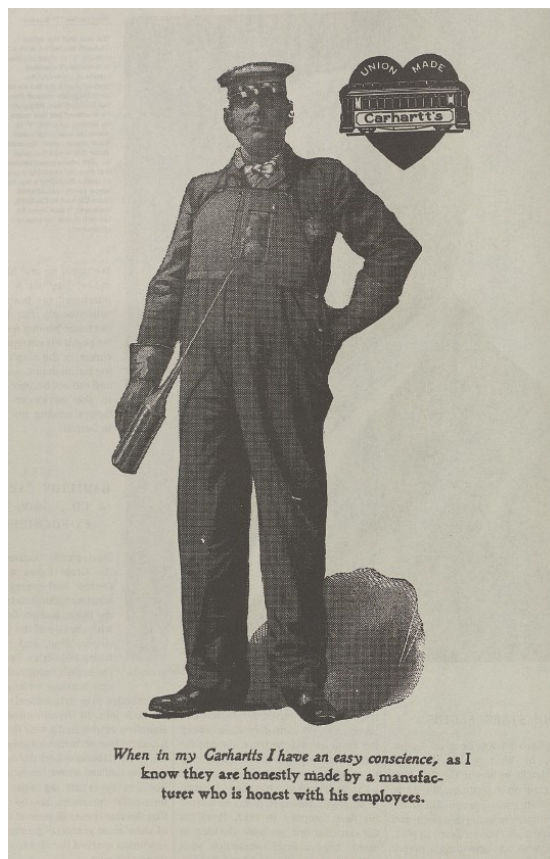
Neskôr v 90. rokoch 20. storočia sa spoločnosť Levi's zamerala na hip-hopový denimový trh, kde sa snažila konkurovať už zabehnutým firmám ako Tommy Hilfiger alebo Fubu. Pri pokuse zaujať toto publikum, predstavili Levi's nový štýl džínsov s voľným strihom. Niektoré modely tejto novej rady sa vyznačovali charakteristickým historickým detailom, ktorým bol sťahovací popruh vzadu v páse pripomínajúci vzory denimových nohavíc zo začiatku 20. storočia. Cieľom tohto dizajnu bolo zrejme napodobiť hip-hopový prvok padnutých voľných nohavíc. V roku 1999 spoločnosť v tomto trende pokračovala svojou „engineered“ líniou. Jej cieľom bolo zmodernizovať klasické džínsy s piatimi vreckami a to zakomponovaním ergonomických prvkov, ktoré by vyhovovali potrebám moderného zákazníka danej doby (McClendon, 2016).

Napriek mnohým inováciám Levi's túto radu nedokázal medzi americkými spotrebiteľmi presadiť. V dôsledku toho svoju značku radšej zamerali na už overené prvky, ale hoci sa

„engineered“ verzia neujala, zostáva zaujímavou súčasťou histórie značky Levi's (McClendon, 2016).

3.2 Carhartt

Carhartt, značka založená Hamiltonom Carharttom roku 1889 v americkom meste Detroit, je ideálnym príkladom postupného prerodu pracovných odevov do odvetvia streetwearu. Carhartt sa už od svojich začiatkov etabloval ako významný výrobca pracovných odevov pre manuálnych pracovníkov a dodnes zostáva silnou značkou v tomto odvetví. Prvým úspešným produktom tejto spoločnosti boli nohavice s náprsenkou, ktoré boli navrhnuté špeciálne pre pracovníkov železníc (Leach, 2014).

Obr. 21 Nohavice s náprsenkou pre železničiarov, Carhartt

Hamilton Carhartt transformoval svoje podnikanie z výroby pánskeho nábytku na výrobu pracovných odevov. Napriek značnej konkurencii, v ktorej sa ocitol, odmietal Carhartt

ustúpiť od svojich štandardov. Bol to zástanca organizovanej práce, odporoval detskej práci a snažil sa vo svojej firme poskytovať rovnaké pracovné príležitosti aj ženám. Keď Carhartt realizoval prieskum trhu, objavil svoje miesto medzi pracovníkmi železníc, kde v spolupráci so železničným inžinierom vytvorili nohavice s náprsenkou šité na mieru ich potrebám. V dôsledku toho vznikol Carhartt's Union-made overalls, čo boli nohavice s náprsenkou ktoré symbolizovali kvalitu a etickú výrobu Carharttových produktov. Aj keď boli Carharttove produkty v drahšej cenovej kategórii, žiadny z jeho konkurentov sa nedokázal priblížiť jeho kvalite (Warnett, Kessler, Lebugle et al., 2016, s. 395) (Miralles-Snow, 2019).

Ako hovorí Warnett v knihe Carhatt Work in progress: „*Pre Carhartt to boli práve nohavice s náprsenkou, ktoré vytvorili základy jeho dedičstva workwearu.*“ [„*For Carhartt, it was the overall that would form the foundations of their workwear legacy.*“] (Warnett, 2016, s. 385).

Obr. 22 Duck canvas

Tak ako je Levi's typický pre svoj denim, tak je Carhartt zase ikonický svojím hnedým prevedením materiálu s názvom „duck canvas“ niekedy označovaným iba „duck“. Duck canvas je vo svojej podstate nahusto tkané bavlnené plátno, vďaka čomu je vysoko odolné proti vetru, je kvalitné, ale taktiež stále pohodlné. Tento materiál sa pôvodne používal ako plachtovina už v 18. storočí, pričom svoje využitie v odevoch našiel až o storočie neskôr (Penna, 2023).

Carhartt, značka ktorá bola kedysi určená výhradne pre „blue collar“ pracovníkov, rozšírila svoju klientelu aj medzi milovníkov módy, ktorí pre seba v oblečení hľadajú nie len štýl, ale aj kvalitu a praktickosť. Rok 1993 bol významným rokom pre rozvoj hip-hopu. Média sa začali venovať fascinácii „blue collar“ pracovníkmi v kontraste s módnymi trendami. Záujem spoločnosti o pracovné oblečenie a jeho reapropriáciu v tejto dobe zašiel naozaj ďaleko, populárnymi sa na čas stávali pracovné bundy, košele a ďalšie prvky, ktoré nájdeme na odevoch spojených s týmito povolaniami, vrátane košiel' poštárov či bünd pracovníkov na pumpách, niekedy dokonca doplnené zamestnancovým menom (Warnett, 2016, s. 391).

Obr. 23 Evolúcia loga Carhartt

3.2.1 Carhartt W.I.P.

Carhartt W.I.P. (Work In Progress) je európske odvetvie značky Carhartt, ktoré sa zameriava viac na módu a streetwear ako na typický workwear. Spoločnosť pôsobí už od roku 1994, keď začiatkom 90. rokov švajčiarsky podnikateľ Edwin Faeh objavil odolný pracovný odev vyrábaný spoločnosťou Carhartt. Faeh v tomto oblečení videl potenciál. Americký Carhartt bol stavaný pre svoj pôvodný účel – pre prácu, preto boli ich strihy hranatejšie, väčšie. Značka si zachovala niektoré charakteristické prvky svojho pôvodcu Carharttu, ako napríklad odolné materiály a funkčné odevy, ale Carhartt WIP takisto musel svoje produkty prispôbiť európskej módnej klientele, ktorá sa typicky prikláňa k módnejším kúskom. Ich kolekcie často zahŕňajú odevy ako bundy, mikiny, tričká a ďalšie produkty, ktoré majú osloviť najmä mladších zákazníkov (Warnett, Kessler, Lebugle et al., 2016).

K výnimočnému postaveniu Carhartt W.I.P. v móde a kultúre prispieva skutočnosť, že značka často kolaboruje s inými módnymi značkami a umelcami. Roku 2015 pri príležitosti osláv 25. výročia značky, Carhartt WIP reinterpretoval niektoré z najikonickejších štýlov a prvkov z archívu Carhartt ako napríklad Detroit bunda či nohavice s náprsenkou. Kolekcia obsahovala dokopy 25 produktov, medzi ktoré patril aj strieborný gombík v tvare srdca, venovaný pôvodnému logu Hamiltona Carhartta (Warnett, Kessler, Lebugle et al., 2016).

Obr. 25 Carhartt Chore coat

Obr. 24 Carhartt WIP Michigan coat

3.3 Dickies

Podľa Grega Emmanuela: „Dnes je Dickies najväčším výrobcom pracovných odevov na svete a pokračuje v aktualizácii svojho sortimentu, pričom zdokonaľuje svoje základné kúsky.“ [„Today, Dickies is the largest workwear manufacturer in the world and continues to update their assortment, while refining their staple pieces.“] (Emmanuel, 2021).

Pokiaľ ide o charakter tradičného pracovného odevu, jeho podoba sa v priebehu storočia zmenila zväčša len povrchne. Dôkazom toho je napríklad čisto americká značka Dickies, ktorá aj po rokoch zostala verná svojim počiatkom a stále produkuje kvalitné americké pracovné odevy ako vo svojich začiatkoch. C. N. Williamson a E. E. Dickies, ktorí boli jej zakladatelia začínali obidvaja v odvetví zameranom na vozidlá a stroje, až dokým nepresunuli svoje zameranie do odvetvia odevného priemyslu. V roku 1918 založili spoločnosť US Overall Company, neskôr premenovanú na Williamson-Dickie Manufacturing Company, ktorá položila základy spoločnosti Dickies. Dickies, značka workwearu založená roku 1922 vo Fort Worth v Texase, začínala predávaním pracovných

odevov farmárom a rančerom po celom juhozápade Spojených Štátov Amerických. Medzi tento tovar sa radili prevažne nohavice s náprsenkou, pracovné nohavice a košele. Počas Veľkej hospodárskej krízy, ktorá začala v roku 1929, bola však firma nútená presunúť svoju klientelu a špecializovať sa na výrobu uniforiem pre americké ozbrojené sily. Neskôr sa taktiež vrátili k výrobe uniforiem počas druhej svetovej vojny (Miralles-Snow, 2019).

Evolúcia ikonických Dickies nohavíc s náprsenkou, ktoré boli vôbec prvým predaným produktom tejto firmy, počas dekád 20. storočia relevantne odráža zmeny v materiáloch, konštrukcii a preferenciách zákazníkov. V 20. rokoch 20. storočia predstavila spoločnosť Dickies Best Overalls, overal v troch farebných variantoch ako pevný indigový denim a ďalej v pruhovanom a bielom prevedení. Lepšia výdrž overalu bola dosiahnutá s trojitým prešíváním a spevnenými namáhanými bodmi. V 30. rokoch uviedli overaly Dynamiter z denimu s názvom bulldog. Koncom 30. a začiatkom 40. rokov bolo na trhu 6 až 10 rôznych pánskych verzii nohavíc s náprsenkou v rôznych farbách a vzoroch spolu s ladiacimi „chore coats“ kabátmi a svetrami. Po pauze spôsobenej produkciou vojenských uniforiem v 50. rokoch firma zase obnovila výrobu overalov (Icons: The History of the Dickies Bib, 2021).

Zhruba v polovici 20. storočia firma rozšírila svoje pôsobenie na blízky východ a európsky trh, čím sa stala globálnou spoločnosťou. S uplynutím času ako sa značka vyvíjala, sa stala nielen synonymom pre módu workwearu, ale jej zákazníci ju začali používať aj ako voľnočasový odev. Významné boli pre nich 80. a 90. roky minulého storočia, kedy si nohavice Dickies získali popularitu v skaterskej kultúre. Skaterské komunity ich dokázali oceniť najmä vďaka ich odolnosti a pohodlnosti, čo sa im hodilo pri častých pádoch. Vplyv tejto komunity sa postupom času presunul za hranice skateboardistov a pritiahol si pozornosť sveta high-fashion a mainstreamovej kultúry. Oblečenie Dickies sa tak stalo obľúbeným, nielen v pracovných prostrediach, ale postupne sa dostalo aj do hlavného prúdu kultúry. Od 80. rokov si značku obľúbili aj poprední rapperi a celebrity, čo taktiež výrazne prispelo k jej popularite. Týmto sa Dickies stali značkou s veľmi rôznorodými zákazníkmi (Miralles-Snow, 2019) (Emmanuel, 2021).

Jedným z populárnych kúskov značky Dickies sú nohavice 874. Na trhu boli uvedené roku 1967 a pôvodne boli navrhnuté pre amerických robotníkov v 20. rokoch 20. storočia, ktorým ponúkali na jednej strane pohodlie, odolnosť a na druhej profesionálny vzhľad. Ich názov 874, označuje poradie produktov v akom vyšli na trh. Netrvalo dlho a tieto 874 nohavice si našli popularitu aj mimo pracovísk. V 80. rokoch si ich obľubu získali latinskí Američania žijúci v južnej Kalifornii, čo označovalo ich prechod do streetwearovej kultúry. Skaterov,

ktorí ich ďalej spopularizovali, priťahovali tieto nohavice vďaka ich pevnej konštrukcii. Neskôr si ich obliekli na pódium aj ikony hudobnej scény ako napríklad Snoop Dogg, Tupac či Madonna. Ich všestrannosť umožňuje obliecť si ich na každú príležitosť a práve táto skutočnosť pravdepodobne môže za ich značnú popularitu (874 Original Work Pant: The History Behind the Classic, 2021).

Obr. 26 Nohavice 874, Dickies

Tieto a aj ďalšie nohavice od firmy Dickies sa postupne stali obľúbenou súčasťou školských uniforiem po celých amerických štátoch. Študenti si často nohavice dopĺňovali pridávaním najrôznejších doplnkov v snahe personalizovať svoj školský odev a vytvoriť si tak svoj unikátny štýl. Okrem doplnkov k nim nosili štýlové tenisky a skúšali rôzne typy strihov napríklad voľné, úzke alebo v letných mesiacoch v podobe šortiek. Táto tendencia k individualizmu sa často prejavuje u študentov, ktorí sú povinní nosiť školské uniformy a čistý vizuál, ktorý ponúkajú nohavice Dickies sa tak javili ako ideálne (Emmanuel, 2021).

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

4 PROCES TVORBY KOLEKCIE

Praktická časť bakalárskej práce sa odvíja od poznatkov nadobudnutých v teoretickej časti a zameriava sa na aplikáciu získaných vedomostí do tvorby konkrétnej kolekcie. Ako hlavná inšpirácia slúži kolekcií pracovný odev 19. a 20. storočia v Spojených štátoch amerických. Vychádzajúc z inšpirácie klasickými materiálmi, vzormi a dizajnovými prvkami tejto kategórie odevov sa kolekcia snaží zachytiť podstatu hodnôt povolání „blue collar“ pracovníkov a zároveň chce reagovať na moderné módné cítenie v oblasti pracovných odevov. Odvíja sa od začiatkov fenoménu workwearu a jeho formy predtým a potom ako ho „objavil“ zvyšok spoločnosti a snaží sa tento odev posunúť na vyššiu spoločenskú úroveň. Kolekcia sa zároveň inšpiruje princípmi amerického pracovného oblečenia a poukazuje na otázky udržateľnosti v módnom priemysle tým, že podporuje dlhú životnosť a vynachádzavosť s akou k našim odevom pristupujeme. Prostredníctvom romantizujúcej perspektívy kolekcia reinterpretuje klasické siluety pracovných odevov a vnáša do nich pocit nostalgie, ktorý presahuje čas. Myšlienkovo spája minulosť s prítomnosťou, čím vytvára prostredníctvom odevu súhru medzi tým, čo bolo a tým, čo je.

Na začiatku procesu tvorby išlo skôr o hľadanie konkrétneho zdroja inšpirácie a vytvárania myšlienkových máp v rámci významných historických udalostí, ktoré pracovné odevy ovplyvnili. Prvotná rešerš kolekcie sa odvíjala od jednotlivých foriem povolání tradičného amerického workwearu, ktoré boli spomínané aj v prvej kapitole tejto práce. Každé z týchto povolání, od baníkov až po farmárov, prinieslo svoje charakteristické formy oblečenia, ktoré boli navrhnuté tak, aby vyhovovali špecifickým požiadavkám ich danej práce. Prihliadané bolo na konkrétne udalosti v histórii workwearu a jeho vplyvu na spoločnosť. Snaha o zachytenie vzťahu bežných ľudí k týmto špecifickým odevom a ich symbolický význam, viedla k istým zmenám v dizajnoch. Tie sa snažili nielen zachytiť estetiku minulosti, ale taktiež ju aj preniesť do súčasného kontextu. Pôvodná myšlienka sa odvíjala od fascinácie americkým pracovným oblečením zvyšku sveta na ázijskom kontinente, konkrétnejšie v Japonsku. Tento záujem bol podnietený skutočnosťou, že špecificky denim, ako významný materiál používaný v pracovných odevoch, bol v Japonsku prvýkrát predstavený výhradne prostredníctvom second-handových obchodov. Aj keď je dnes Japonsko jedným z najdôležitejších producentov denimu na svete, denim bol pre nich neznámym materiálom až do obdobia po druhej svetovej vojne. A tak ako aj dnešná konzumná spoločnosť preferovali denim v už opotrebovanej forme. S tým rozdielom, že v tej dobe bola táto úprava

prirodzeným dôsledkom opotrebovania v procese nosenia daného oblečenia, zatiaľ čo dnešný denim je upravovaný umelo (McClendon, 2016).

Zhmotnenie tejto myšlienky pozostávalo zo zakomponovania nosených recyklovaných džínsov do kolekcie namiesto použitia denimu ako metráže. Nakoniec však bola postupne opustená, avšak využila sa aspoň v menších častiach kolekcie. Toto rozhodnutie vychádzalo najmä zo snahy o zachovanie čistejšieho vizuálu kolekcie a zvýraznenia jednotlivých siluet. Vznikla obava, že recyklovaný denim by nedokázal zapôsobiť na diváka dostatočne luxusne a že by sa nedokázal nájsť dostatok vhodných odevov na pokrytie celej kolekcie. Tento prístup k recyklácii opotrebovaných džínsov bol spôsobom, ako odkázať na udržateľnosť a zodpovednú spotrebu čím sa kolekcia snažila vo svojich dizajnoch integrovať myšlienky pracovníkov, ktorí uprednostňovali trvanlivosť svojho odevu tak, že ho opravovali a opätovne používali.

4.1 Koncept

Kolekcia nesie názov „Anemoia“, ktorý odkazuje na psychologický termín označujúci ľudské prežívanie nostalgie. Od klasického pocitu nostalgie sa však anemoia líši. Termín nostalgia sa objavil už v 17. storočí, kedy ho prvýkrát zaviedol švajčiarsky lekár. Vtedy slúžil na opísanie prežívania vojakov, ktorí bojovali na fronte a pociťovali silnú túžbu po domove. Podobne sa používa slovo nostalgia aj dnes, napríklad ako túžobné alebo láskyplné spomínanie na našu minulosť. V tomto bode sa definície rozchádzajú, keďže slovo anemoia opisuje nostalgické pocity pre veci, miesta či ľudí, ktoré sme nikdy osobne nezažili (Jarrett, 2023). Pri procese tvorbe boli tieto emócie postupne vnímané čoraz silnejšie. Ľudia z čiernobielych fotografií boli oblečení v povedomom odevu, nie tak odlišnom od ich dnešných foriem. Vznikala tak istá súdržnosť napriek dvom odlišným dobám.

Kolekcia Anemoia tak prostredníctvom romantizujúcej perspektívy reinterpretuje klasické siluety pracovných odevov a prináša pocit nostalgie, ktorý presahuje čas a zachytáva hlboké prepojenie s ľudskou existenciou. Akoby spájala minulosť s prítomnosťou, čím vytvára zaujímavú súhrnu medzi tým, čo bolo, a tým, čo je, prostredníctvom hĺbky ľudských emócií.

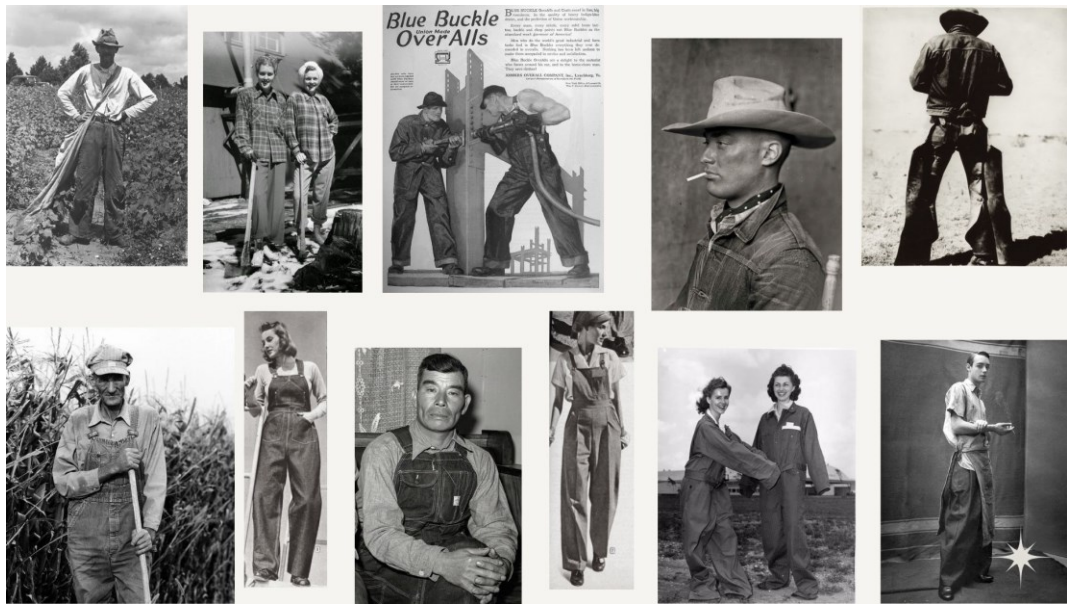
„Pri pohľade na staré fotografie je ťažké necítiť túžbu po spoznávaní. Nostalgia za obdobím, ktoré si nikdy nezažil. Túžba preniknúť cez rám do čiernobieleho sveta, hoci len preto, aby si mohol sadnúť na kraj cesty a pozorovať miestnych obyvateľov, ktorí

prechádzajú okolo.“ [Looking at old photos, it’s hard not to feel a kind of wanderlust. A pang of nostalgia, for an era you never lived through. Longing to step through the frame into a world of black and white, if only to sit on the side of the road and watch the locals passing by.] (Koenig, 2014).

4.2 Moodboard, materiály a farebnica

Moodboard

K výslednej kolekcii boli vytvorené dva hlavné moodboardy. Najskôr vznikol prvý moodboard, ktorý sa primárne snaží o zachytenie vizuálnej manifestácie ducha „blue collar“ pracovníkov skrz historické fotografie. Zameriava sa na konkrétnych ľuďí vykonávajúcich manuálnu prácu a snaží sa zachytiť podstatu ich povolania. Títo ľudia sú väčšinou zobrazení vo svojom pracovnom prostredí, zámer je prevažne na ich oblečenie. Opakujú sa typy odevu ako košele, overaly, nohavice s náprsenkou. Aj keď sa jedná o čiernobiele fotografie je jasne rozpoznateľné, že sa jedná prevažne o oblečenie z denimu. Dnes sú prepojení so svetom módy práve skrz ich pracovné odevy. Následne bol vytvorený druhý moodboard, ktorý už navodzuje atmosféru finálnej kolekcie, jej farebnosť a naznačuje jej celkový vizuál. Odkazuje na luxusnejšiu stránku workwearu, chce ho zobrazit’ ako súčasť high-fashion. Taktiež sa snaží navodiť v divákovi istý pocit nostalgie a patiny času odkazom na dobových pracovníkov.

Obr. 27 Moodboard č.1

Obr. 28 Moodboard č.2

Materiály

Materiály použité v tejto kolekci boli vybrané na základe získaných historických poznatkov o materiáloch, ktoré boli používané v pracovnom odevu na prelome 19. a 20. storočia v Amerike. Hlavným materiálom, od ktorého sa kolekcia odvíjala už od začiatku, bol denim. Tento ikonický materiál tvorí neodmysliteľnú súčasť americkej

pracovnej kultúry a je kľúčovým prvkom v histórii amerického workwearu. Jeho použitie je dôležité nielen z estetického hľadiska, ale aj z toho historického. V prvotnom koncepte vznikla idea pracovať s nosenými a opotrebovanými kúskami denimového oblečenia, ktoré by boli získané predovšetkým zo second-handových obchodov a následne upcyklované do nového materiálu. Proces by zahŕňal rozstrihanie džínsov a ich následné zošívanie, čím by vznikol nový materiál. Niektoré charakteristické prvky odevov, ako sú vrecká u džínsov, by boli zachované a využité pri tvorbe novovzniknutých modelov. Tento spôsob by denimovým modelom dodal autentickú patinu času a vlastnosti, pre ktoré je tak obľúbený ako opotrebovaný vzhľad a pohodlnosť. V konečnej verzii boli vybrané dve hlavné variácie denimového materiálu. Na jednej strane klasický pevný surový denim tmavo-modrej farby a na druhej ražný denim označený v obchode ako „Natural Bull denim fabric“ alebo podľa Denim Manuálu aj „Coarse twill ecru denim“. Tento denim nie je nijak farbený a ponecháva si tak prirodzenú farbu akú má bavlna, z ktorej je vyrobený (The Denim Manual, 2022).

Okrem denimu je kolekcia doplnená o ďalšie prírodné materiály, ako je flanel či useň. Použitý flanel má červeno-modrý károvaný vzor. Materiál je zo 100% bavlny a takisto ako nefarbený denim bol tento flanel zakúpený v americkom obchode Joann. Doplnkovými materiálmi, z ktorých sú vyhotovené napríklad vačkovnice u niektorých vreciek sú zo 100% bavlneného plátna bielej alebo ražnej farby. Celkovo kolekcia dbá na využitie prírodných materiálov prevažne vyrobených z bavlny kvôli jej významnému postaveniu v americkej histórii. Pravdepodobne jediným použitým syntetickým materiálom je šifón v hnedej farbe použitý v treťom modeli ako top a šnúrky, ktoré slúžia ako viazanie.

Obr. 29 Materiály

Dôležitým prvkom sú takisto použité kovové komponenty akými sú cvoky, priečhodky či karabíny. Kovové komponenty boli neodmysliteľnou súčasťou pracovného oblečenia, kedy boli používané na upevnenie a posilnenie odevov, ako aj na pripnutie rôznych nástrojov a príslušenstva. Väčšina kovovej galantérie použitej v kolekcii bola zakúpená v spoločnosti Massag, a.s..

Obr. 30 Kovové komponenty, Massag

Farebnica

Farebná paleta zahŕňa prírodné neutrálne odtiene ako hnedá a béžová. Oproti tomu stoja v kontraste sýtejšie, ale zároveň stále tlmené odtiene modrého denimu a červeno-modrého flanelu. Farebnosť červeno-modrého flanelu mala za cieľ evokovať charakteristickú estetiku Ameriky. Prírodnejšie farebné odtiene odrážajú prirodzenosť a surovosť prostredia, v ktorom sa tradičný pracovný odev nosil. Použitie nefarbeného ražného denimu naopak symbolizuje úctu k pôvodnému účelu a charakteru workwearu. Táto absencia farby materiálu, ktorá je preňho tak typická, je tiež náznakom toho, ako sa v modernej dobe môže stratiť pôvodná podstata workwearu a zostáva iba ako forma, ktorá často stráca svoj pôvodný význam. Symbolizuje vyblednuté čiernobiele fotografie zachytávajúce pôvodných nositeľov pracovných odevov aj vo svojom pracovnom prostredí. Celkovo sa farebná paleta snaží zachytiť romantickú predstavu o workweare.

Obr. 31 Farebnica

4.3 Line-up a siluety

Finálny line-up predstavuje komplexný pohľad na kolekciu ako celok, ktorý má za cieľ. Dizajnový prístup v sebe spája historické odkazy s modernými prvkami, ktoré odkazujú na dedičstvo workwearu a zároveň sa snažia pohybovať v súlade so súčasnými trendami a potrebami spotrebiteľa. V kolekcií je cítiť jemné prelínanie pracovných odevov od oblečenia, ktorého hlavnou úlohou bola jeho praktickosť, po módu streetwearu najmä v prvom modeli a to prostredníctvom použitia trojštvrťových denimových nohavíc často nosených medzi subkultúrami vychádzajúcimi aj z workwearu, zakomponovania prehnane veľkého goliera vesty a celkovej oversized forme flanelovej vesty. Overaly, nohavice s náprsenkou či kovbojské chapsy sa stali základným zdrojom pri hľadaní ďalších foriem a siluet jednotlivých odevov. Druhý, štvrtý a piaty model sa pohrávajú s týmito siluetami a chcú reflektovať filozofiu, ktorá odkazuje na druhú svetovú vojnu a zmenu postavenia žien v spoločnosti. Táto zmena vzišla z nevyhnutnosti, keď sa ženy museli zapojiť do pracovného prostredia. Dizajn týchto modelov je reakciou na zmeny vo pracovných odevov a ich sociálny a spoločenský vplyv na ženský šatník v tej dobe. Druhý model zobrazuje pracovníka vo svojom overaly, ktorý ale postupne prína feminizáciu vo forme polovičnej sukne zvyrazňujúcej jeho prirodzený pás. Forma overalu v tomto kontexte priamo odkazuje na Rosie the Riveter, feministickú ikonu figurujúcu počas druhej svetovej vojny (McClendon, 2016). Kontrastné farby a gramáže dvoch použitých denimov predstavujú mužský a ženský šatník. V treťom modeli je hlavným prvkom forma koženej vesty reinterpretáciou obyčajných pracovných viest z usne. Forma vesty je štylizovaná, zdôrazňuje ženské torzo a obopína chrbát postavy. Na veste sú pri tvarovaní vytvorené záhyby, ktoré sa na postave formovali prirodzene. V kolekcií sa nachádzajú dva pánske modely, pričom každý z nich obsahuje prvky dámskeho šatníka ako pretavenie nohavíc s náprsenkou do šiat v modeli č.5. Napriek tomu, že v oblasti workwearu historicky dominovali prevažne muži, počet dámskych a pánskych modelov je vo finálnej podobe vyvážený faktom, že štvrtý

model je zároveň unisex. Ústředným je pre tento model transformácia chapsových nohavíc do chapsovej sukne. Posledný piaty model sa inšpiruje odevov amerických farmárov.

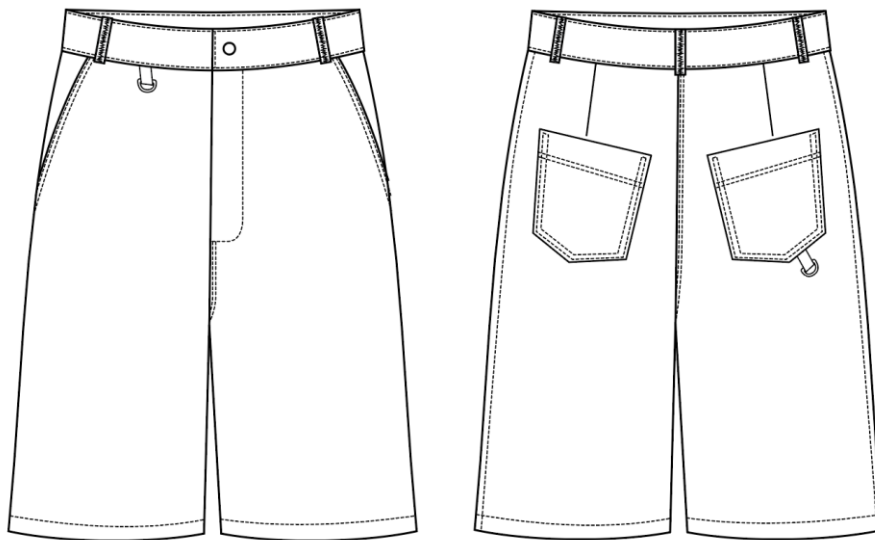
Obr. 32 Lineup

4.4 Model č.1

Prvý model kolekcie tvorí oversized vesta, denimové krátke nohavice a pripínací prehoz. Vesta spolu s prehozom sú obidve vyhotovené z flanelového materiálu s červeno-modrým károvaným vzorom. Krátke nohavice sú zhotovené z modrého denimu s vysokou gramážou. Z toho istého denimu je vyhotovený aj golier a podsádka hornej časti vesty, vďaka čomu si drží odev svoj tvar. Kvôli obmedzenému množstvu flanelového materiálu vznikla myšlienka vytvorenia zachovania prehozu v tvare v akom, po vystrihnutí dielikov vesty, zostane zvyšok látky s čo najmenším vzniknutým odpadom. Pevný kraj flanelového materiálu je taktiež využitý ako ozdobný prvok nohavíc v treťom modeli. Myšlienka podporuje ideu úspory využitia dostupných zdrojov a ponúka nový prístup k spotrebe materiálov.

Krátke nohavice

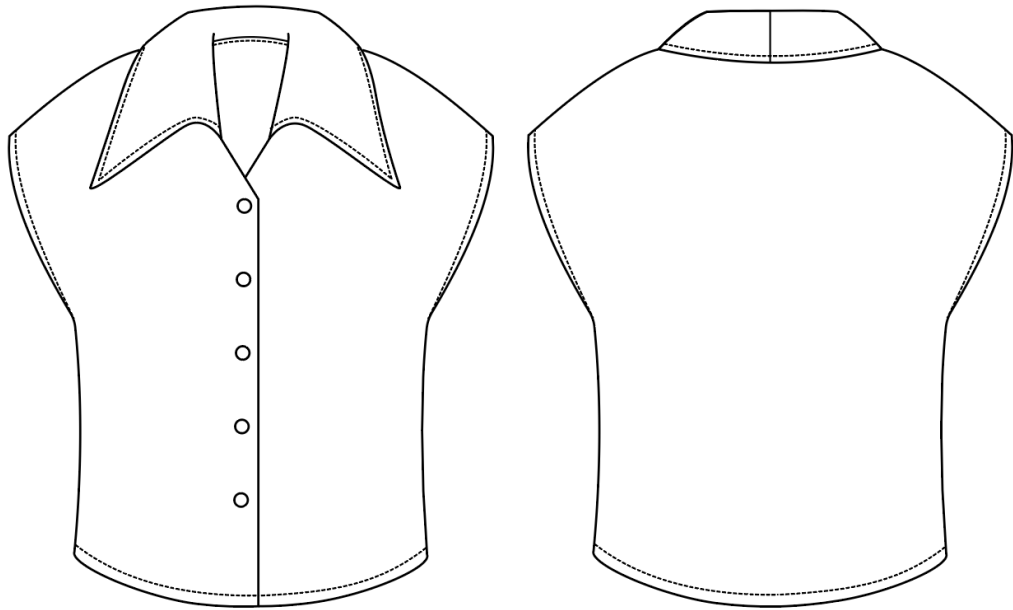
Krátke nohavice majú dĺžku tesne nad kolená a sú voľnejšieho áčkového strihu. V prednom diele majú nohavice dve klinové vrecká. Vačkovnica klinových vreciek je vyhotovená z bieleho plátna. Na zadnom diele sa nachádzajú dve nakladané vrecká. Pásec nohavíc je preštepovaný a doplnený piatimi pútkami, ktoré slúžia na prípadné pripevnenie opasku. Nohavice majú dve pútko zakončené kovovým dielikom, ktorý slúži na pripnutie prehozu k nohaviciam. Jedno toto pútko sa nachádza na pravej prednej strane a je všité do pásca a druhé pútko je všité v zadnej pravej strane pri nakladanom vrecku. Dolná záložka je dvakrát podohnutá a preštepovaná na 2cm.

Obr. 33 Technický nákres krátke nohavice

Vesta

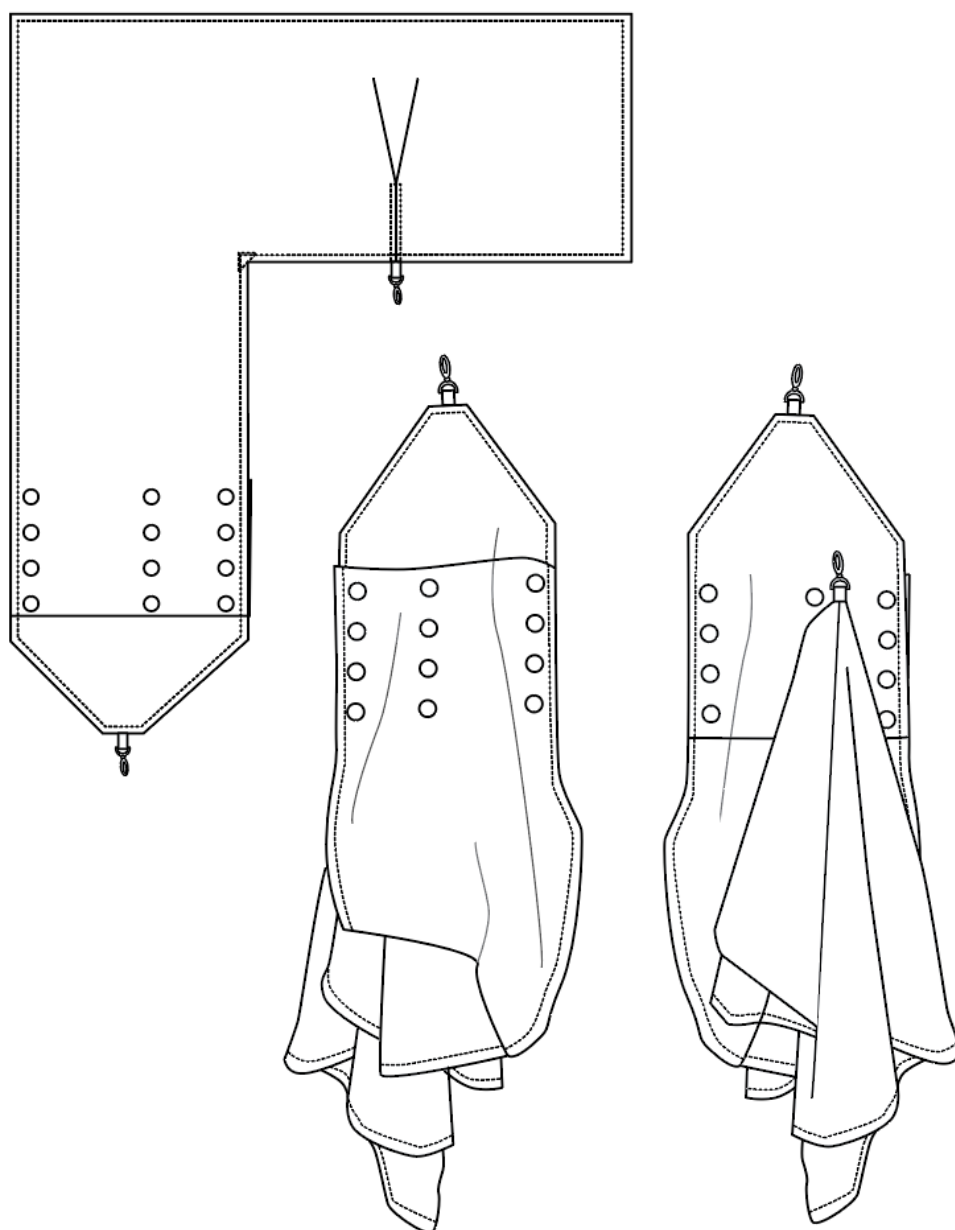
Vesta je voľného strihu. Vesta má v hornej časti podsádku v tvare sedla, ktorá začisťuje priekrčník. Podsádka je vyhotovená z pevného modrého denimu, ktorý slúži najmä na spevnenie tvaru vesty. Dolné kraje podsádky sú začistené obnitkovaním. Dolné kraje vesty a prieramky sú začistené šikmým prúžkom, ktorý je následne podohnutý do rubnej strany a preštepovaný na 1cm. Vesta má takisto prevesový golier z modrého denimu, ktorý má kraje preštepované na 5mm. Zapínanie je vyriešené v prednej strednici pomocou 5 tich cvokov striebornej farby.

Obr. 34 Technický náčrt vesty

Prehoz

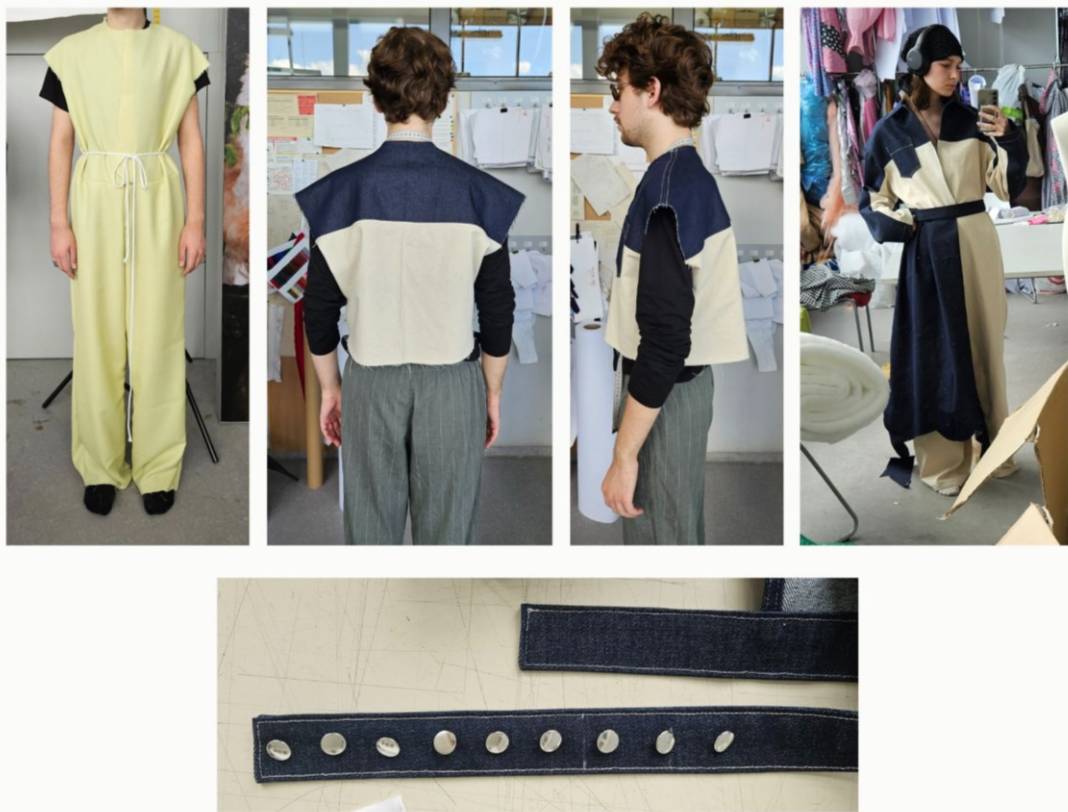
Prehoz je vyhotovený z flanelového materiálu s červeno-modrým vzorom. V prednej a zadnej časti sa prehoz pripieňuje ku krátkym nohavičiam pomocou dvoch karabín. V prednom diele je pomocou záhybu vytvorené vrecko s možnosťou odopínania na 12 cvokov. V zadnej časti prehozu je vytvorený protizáhyb, ktorý je zaistený preštepovaním. Kraje prehozu sú začistené dvojitým podohnutím a preštepovaním na 1cm.

Obr. 35 Technický nákres prehoz

4.5 Model č.2

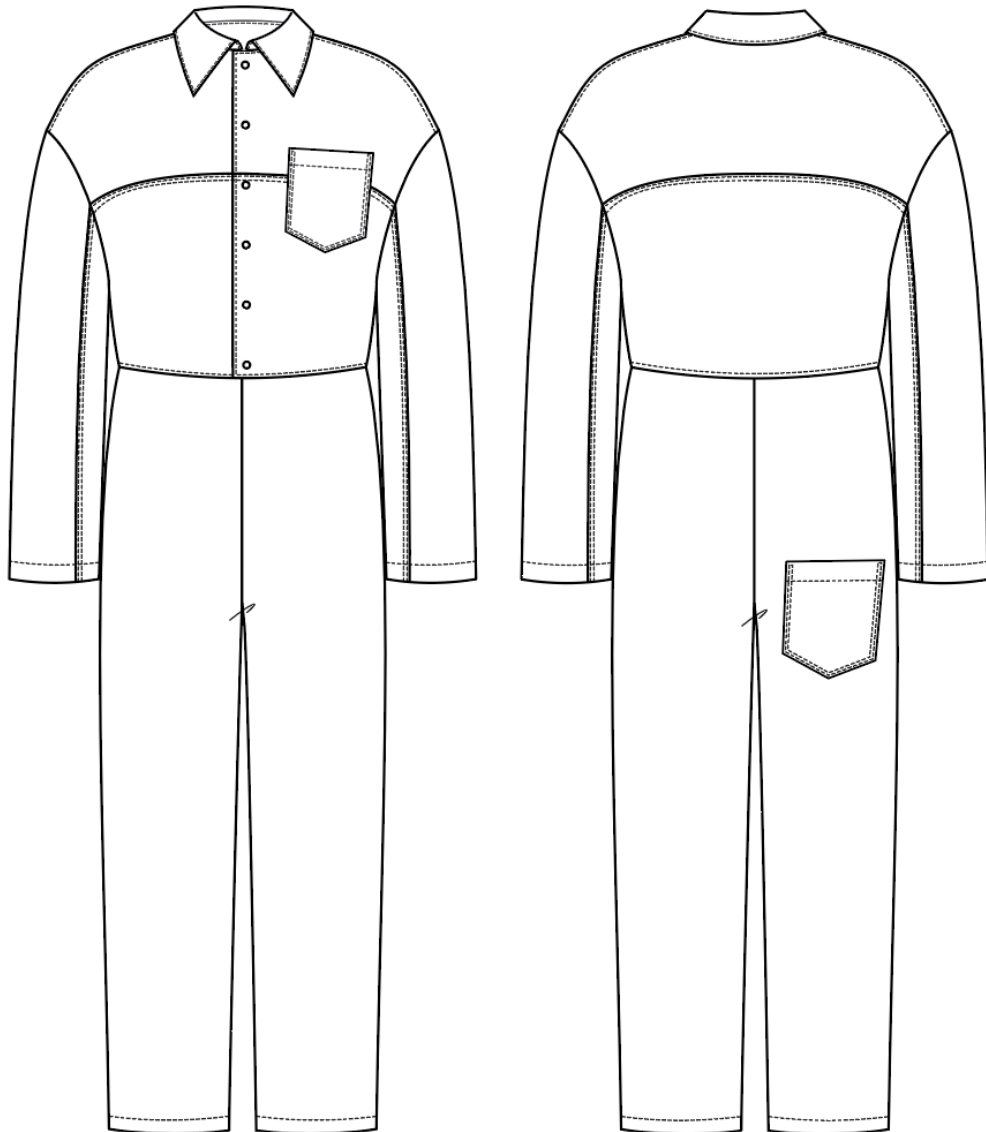
Druhý model tvorí pánsky denimový overal a pripínacia časť sukne. V modeli sú použité dva kontrastné typy denimu a to ražný denim a pevný klasický modrý denim.

Obr. 36 Proces tvorby modelu č.2

Overall

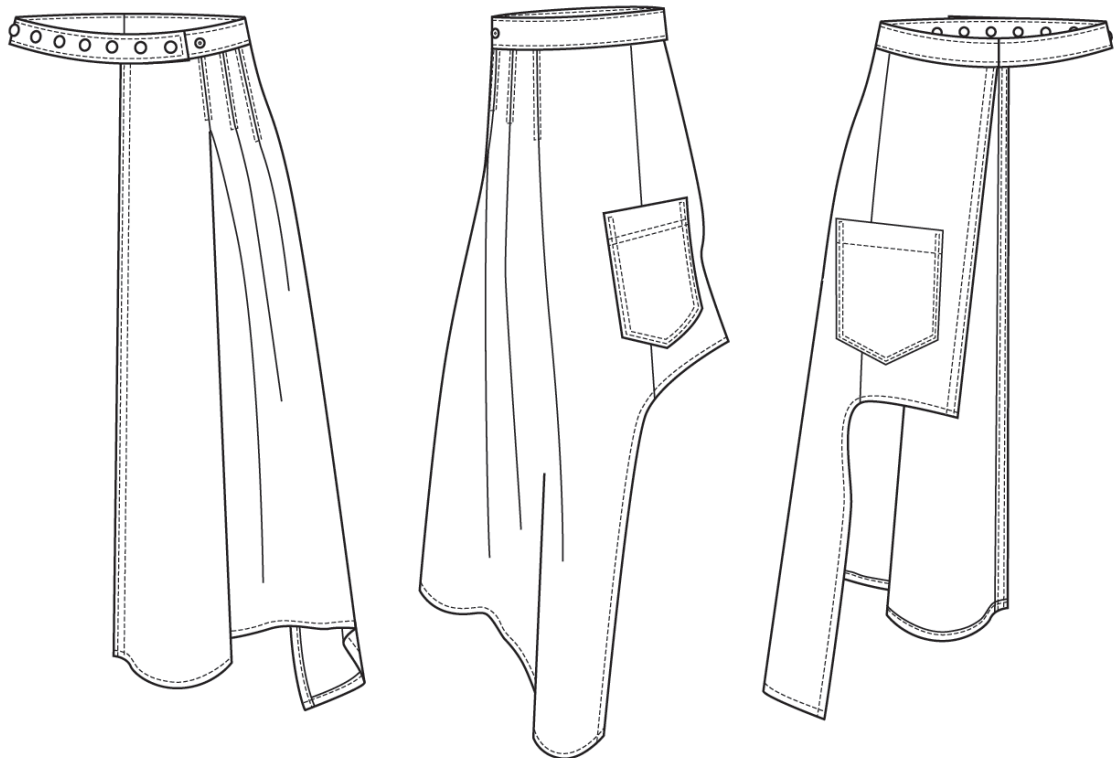
Overall je voľného strihu s mierne zvýšeným pásom. Rukávy sú dvojdielneho strihu, pričom vrchná časť je z tmavého modrého denimu a spodná časť je z ražného denimu. Dolný kraj rukávov je začistený dvojitým podohnutím a následným preštepovaním na 3cm. Na ľavom prednom diele sa nachádza nakladané vrecko, ktoré je preštepované na 1mm a 5mm. Predný diel je členený sedlovou časťou a rovnako tak aj zadný diel. Na pravom zadnom diele v nohavicovej časti je naštepované nakladané vrecko. Štepovanie vreciek je na 1mm a 5mm. Predný a zadný diel sedla, spolu s vreckami sú rovnako ako aj vrchná časť dvojdielnych rukávov vyhotovené z modrého pevného denimu. V bočných dieloch nohavicovej časti sú vyhotovené šviové vrecká. Vačkovnice týchto vreciek sú vytvorené z ražného plátna. Zapínanie je vyriešené na cvoky a nachádza sa v prednej strednici overalu. Dolný kraj overalu je začistený dvojitým podohnutím a preštepovaním na 2cm.

Obr. 37 Technický nákres overal

Sukňa

Sukňovitý diel primárne slúži ako opasok pre overal. V prednej časti má vytvorený jeden proti záhyb a dva záhyby, ktoré majú všetky šírku 3 cm. Tieto záhyby sú upevnené preštepovaním na 1mm. V zadnej časti má sukňa naštepované nakladané vrečko. Dané vrečko je v rovnakej výške ako pravé zadné nakladané vrečko na overaly. Obidve vrecká spolu vytvárajú pár. Zapínanie opasku je na cvoky. Predný a zadný stredový kraj sukne sú začistené dvojitým podohnutím a preštepovaním na 1mm a 5mm. Tvarovaný kraj sukne v zadnom diele je začistený šikmým prúžkom v tmavomodrej farbe. Dolný kraj sukne je tvarovaný, dvakrát podohnutý a preštepovaný na 1cm.

Obr. 38 Technický nákres sukňa

4.6 Model č.3

Tretí model v poradí sa skladá z koženej vesty, topu a džínsových nohavíc.

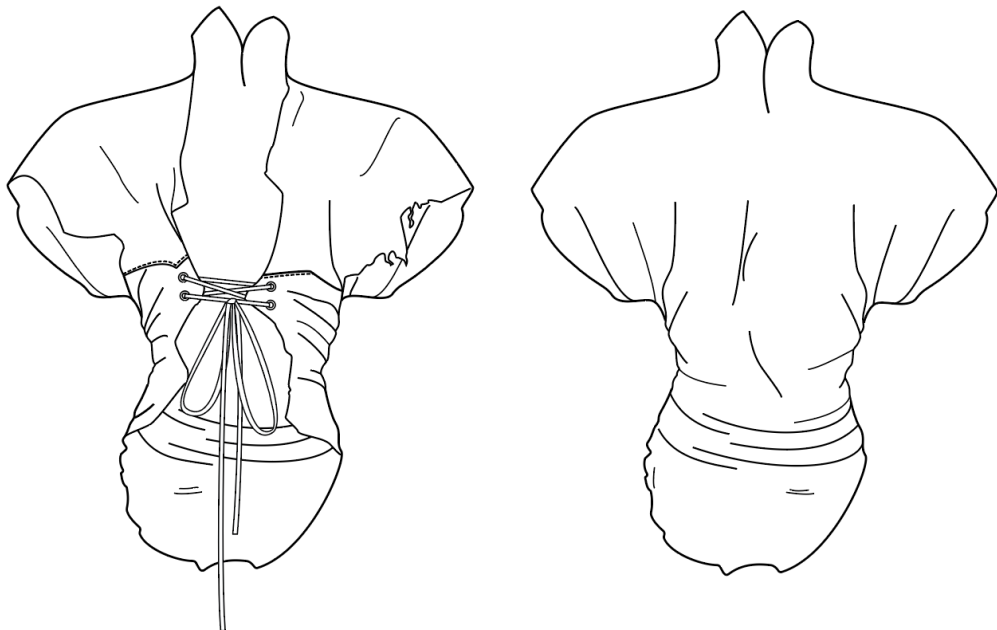
Kožená vesta

Vesta je vyhotovená z jedného kusu usne hnedej farby. Táto useň má pravdepodobne chromočinenú úpravu. Zachovanie prirodzených okrajov usne je zámerom, keďže sa vesta tvarovala v celej svojej pôvodnej forme. Tvar tejto usne nebol ďalej nijak upravovaný a zachoval sa tak približný tvar daného zvierat'a. Proces výroby vesty zahŕňal namočenie usne do vlažnej vody na dobu približne 30 minút. Následne bola useň tvarovaná na figuríne do požadovaného tvaru spolu s jednotlivými záhybmi. Ďalej bola vesta zafixovaná viacerými stuhami a ponechaná cez noc, dokým sa useň dôkladne nevysušila. Kvôli jemnosti kože nastala obava, že by nemusela dobre držať výsledný tvar. Avšak nakoniec, aj napriek jej prirodzenej tvárnosti, si aj v tomto stave dokáže zachovať svoju formu veľmi dobre. Vesta má v prednej časti dva švy, ktoré spájajú predné diely a vytvárajú prieramky vesty. Tieto švy boli najprv zlepené špeciálnym obuvníckym lepidlom a následne preštepované,

aby sa dané miesta dostatočne spevnili. Zapínanie vesty je ďalej vyriešené pomocou štyroch kovových priechodkov tmavo-hnedej farby. Vesta je z rubnej strany v umiestnení priechodkov spevnená ďalšou vrstvou usne. Cez dané priechodky je následne navlečená šnúrka.

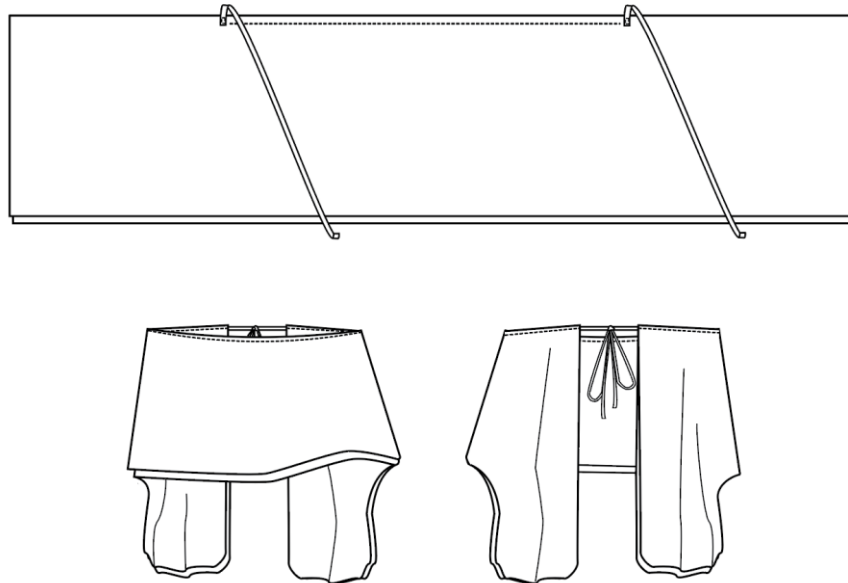
Obr. 39 Proces tvarovania koženej vesty

Obr. 40 Technický nákres kožená vesta

Top

Tento top je obdĺžnikového strihu. Horný kraj je v priechybe preštepovaný v časti, ktorá obopína hrudník. V zadnej časti sa top viaže pomocou dvoch šnúrok, ktoré sú naštepované k dielu. Okraje sú začistené obnitkovaním.

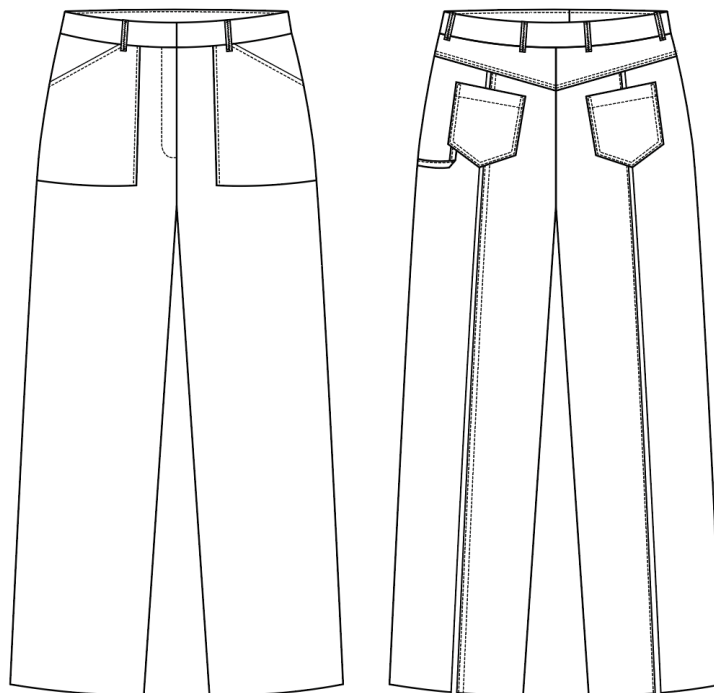
Obr. 41 Technický náčrt top

Nohavice

Nohavice sú voľnejšieho strihu so zníženým pásom. Džínsy sú vyrobené z béžového ražného denimu. Na prednom diele nohavíc sú dve vonkajšie vrecká tvorené z vačkovníc. Vačkovníce sú vyhotovené z plátna ražnej béžovej farby. Otvor predných vreciek je vyriešený ako pri klinových vreckách a je dvakrát podohnutý a preštepovaný. Zadné diely nohavíc sú v stredovej línii členené a v tomto členení sú všité pevné kraje červeno-modrého flanelového materiálu. Tieto kraje sú využité ako ozdobný prvok. Zadný diel je ďalej rozčlenený sedlom a sú na ňom naštepované dve nakladané vrecká. Zapínanie je vyriešené pomocou rózporku na zips a strieborného druku. Na pásci sa nachádza šesť pútok slúžiacich pre opasok, dve v prednej časti a štyri v zadnej. Na ľavom zadnom vrecku je prišité ďalšie pútko, ktoré pokračuje do bočného kraja. Takéto pútko sú časté pri typoch workwearových nohavíc ako funkčný prvok. Dolný kraj nohavíc je nezačistený aby vytváral rovnaký efekt ako okraje koženej vesty.

Obr. 42 Proces tvorby nohavíc

Obr. 43 Technický nákres nohavice

4.7 Model č.4

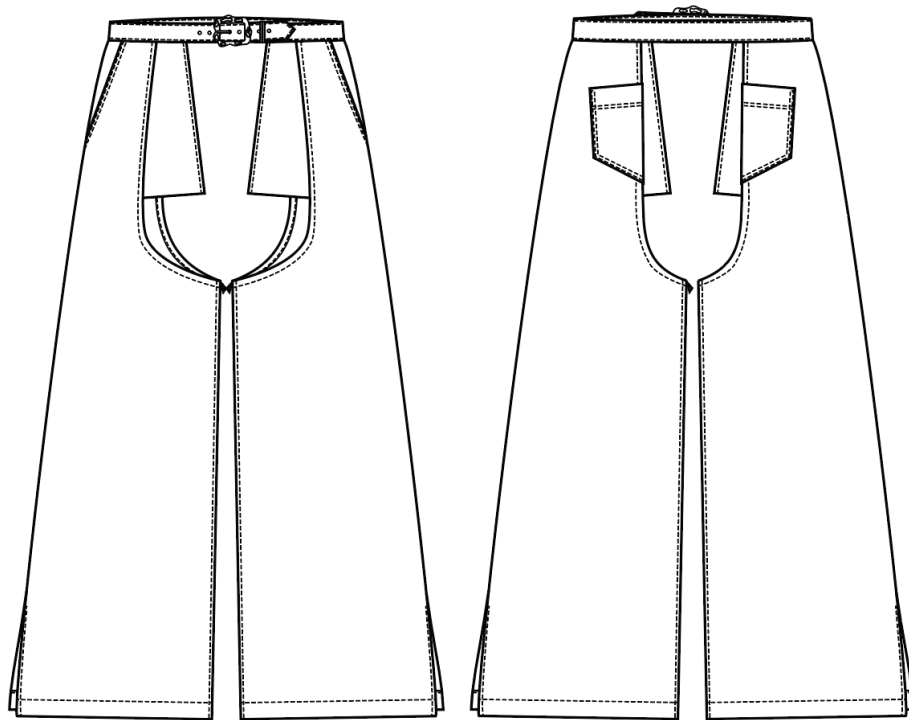
Štvrtý model obsahuje denimovú vestu, denimové nohavice bez sedovej časti a viditeľné trenírky. Tento model bol pôvodne zamýšľaný ako dámsky, ale bol tvorený s ohľadom na univerzálnu nositeľnosť a možnosť pôsobiť ako unisex model.

Chapsy

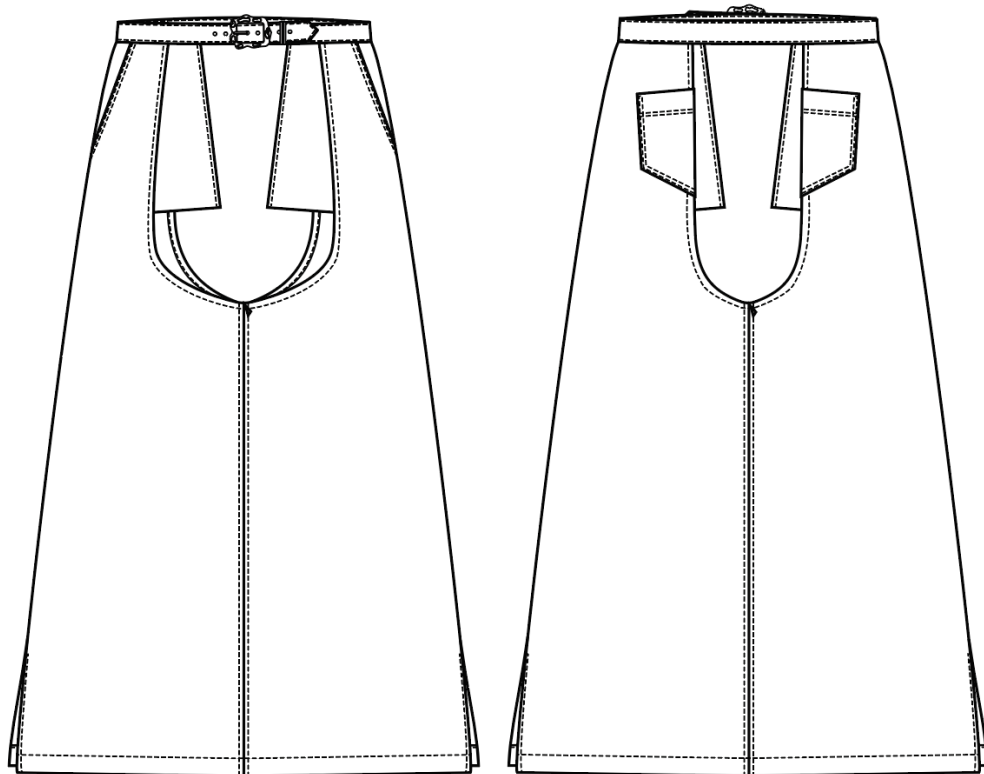
Nohavice sú inšpirované špecifickým strihom pracovného odevu s názvom chapsy. Tento odev bol používaný kovbojmi pri vykonávaní práce, najmä pri jazde na koni v nedostupnom teréne. Pôvodne bol tento druh odevu nosený ako ochranný vrchný odev na normálnych nohaviciach a väčšinou bol vyrobený z kože (Wilson, 2013). V danom modeli je využitý najmä strih chapsov, ktorý je typický svojou absenciou sedovej časti nohavíc. Tento strih je ďalej štylizovaný, aby lepšie pripomínal tvar denimových nohavíc. Chapsy sú voľného strihu so zníženým pásom. Pásek týchto nohavíc slúži zároveň ako opasok a zapínanie funguje na princípe pracky a otvorov vytvorených ôsmymi kovovými priechodkami striebornej farby. Kraje pásca sú preštepované na 5mm. Strieborná pracka je upeyklovaná z opasku zakúpeného v second-hande. Pásek je doplnený o jedno pútko na lepšie prichytenie konca pásca, ktorý je tvarovaný do špičky. V predných dieloch sa nachádzajú dve klinové vrecká, ktorých časť vačkovnice je viditeľná. Vačkovnica je vyhotovená z bieleho bavlneného plátna. V zadných dieloch sú dve nakladané vrecká polovičného tvaru, ktoré sú ďalej naštepované na 1mm a 5mm. Nohavice majú vo vnútorných krajoch všité zipsy. Tieto zipsy umožňujú pretransformovať dané nohavice na denimovú sukňu tým, že zadné a predné polovice zipsov sú zapnuté spolu. Dolný kraj chapsov je dvakrát podohnutý a preštepovaný na 2cm. V dolnom kraji bočných dielov sú vytvorené 12cm rózporokky pre uľahčenie pohybu, pokiaľ sa odev nachádza vo forme sukne.

Obr. 44 Proces tvorby chapsov

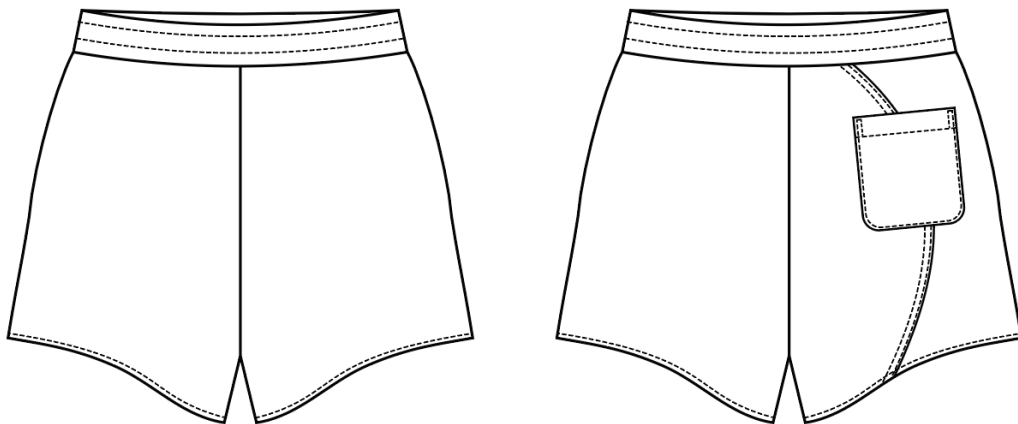
Obr. 45 Technický nákres chapsy forma nohavic

Obr. 46 Technický nákres chapsy forma sukne

Trenírky

Vďaka jedinečnému strihu chapsových nohavíc sa ponúkalo riešenie navrhnuť doplnkové spodné prádlo. Vzniknuté trenírky sú upcyklovaným kúskom z pánskej bavlnenej košele zakúpenej v second-handovom obchode. Materiál má pásikovaný modrobiely vzor zvolený najmä pre svoju podobnosť s historickými vzorovanými materiálmi používanými v pracovných odevoch. Pásikovaný vzor bol používaný pracovníkmi v rôznych odvetviach, ako železničiarimi, tesármi, stavbármi a niekedy aj farmármi. Samotné trenírky majú voľný strih tvarovaný mierne do áčkového tvaru. Pásek trenírok je stiahnutý do gummy a prichytený preštepovaním na dva štepy. Najprv bol vyhotovený ako polotovar a následne všitý do dielu a začistený spoluobnitkovaním. Dolný kraj je dvakrát podohnutý a preštepovaný na 2 mm. Dolné kraje trenírok sú tvarované podľa originálneho tvaru dolného kraja danej pánskej košele. V zadnom diele na pravej strane sú trenírky oblúkovito členené a je na nich aplikované nakladané vrečko ponechané z pôvodnej košele. Členenie v zadnom diele je schválne zvýraznené polohovaním pásikového vzoru o 90 stupňov.

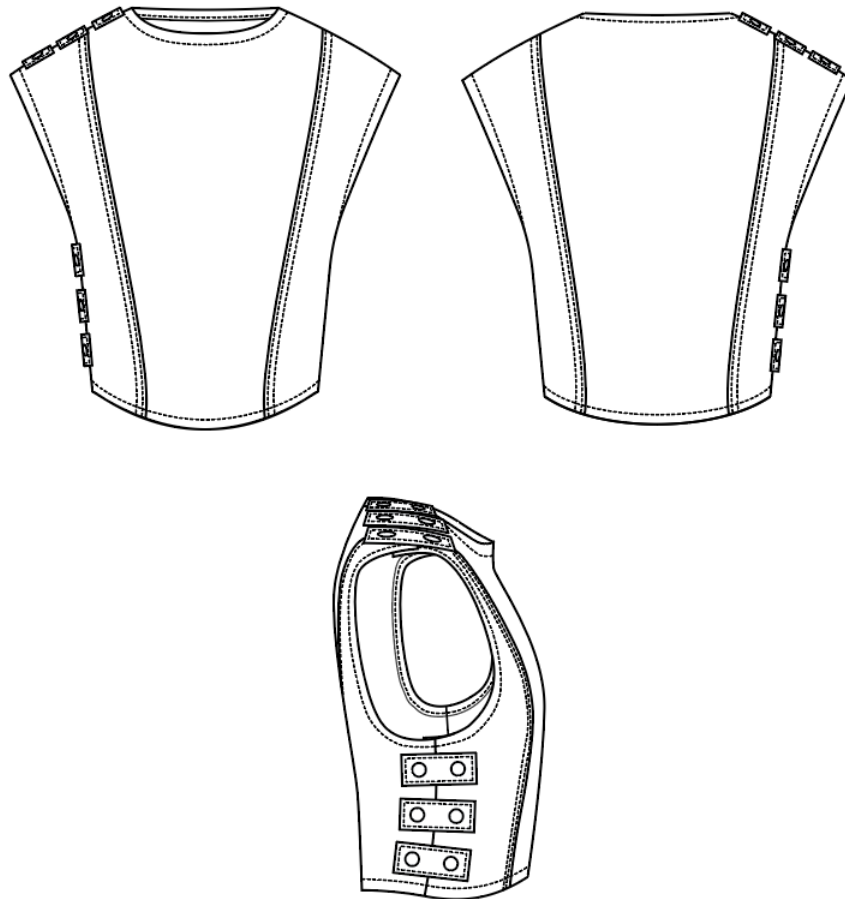

Obr. 47 Technický nákres šortky

Vesta

Denimová vesta má priliehavejší tvar a má dĺžku do pásu. Predný a zadný diel sú obidva členené a tieto členenia sú preštepované na 1mm a 5mm. Prieramky, priekrčník a dolný kraj sú všetky začistené šikmým prúžkom v rovnakej ražnej farbe v akej je vesta a preštepované na 1cm. Zapínanie vesty sa nachádza v pravom bočnom kraji a v pravom plecnom kraji. Je vyriešené pomocou šiestich obdĺžnikových dielikov, ktoré spájajú predný

a zadný diel pomocou cvokov. Každý z týchto dielikov je preštepovaný na 1mm a má dva cvoky.

Obr. 48 Technický nákres vesta

4.8 Model č.5

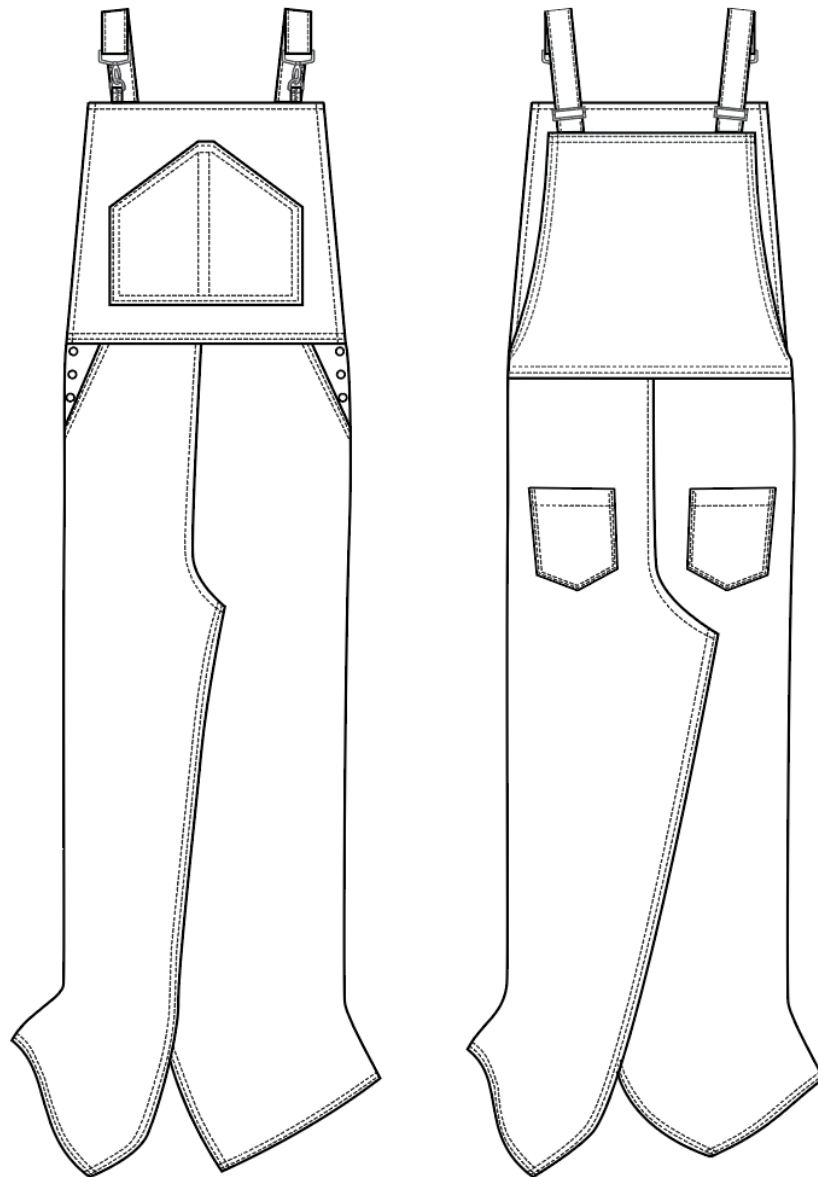
Piaty model tvoria šaty inšpirované formou a strihom nohavíc s náprsenkou. Pôvodný návrh tohto modelu zahŕňal klasické nohavice s náprsenkou, avšak v priebehu tvorby kolekcie sa prirodzením hľadáním siluet pretavil do prvku ženského šatníka. Tak ako ženy počas druhej svetovej vojny prijali mužský šatník, odzrkadľuje tento model hranicu medzi mužským a ženským odevom. Model bol od začiatku zamýšľaný ako pánsky model.

Šaty s náprsenkou

Šaty majú v prednom a zadnom diele rózporok v oblúkovitom tvare pripomínajúci strihové diely nohavíc. Zvoleným materiálom pre tento model je tmavomodrý pevný denim. V prednom a zadnom diele sú stredové kraje dvakrát podohnuté na naštepované ako rózporoky. Tento dizajnový prvok je zároveň praktickým riešením, pretože umožňuje voľnosť pohybu pri nosení šatov. Predný diel zahŕňa dve klinové vrecká a jedno nakladané vrecko umiestnené na náprsenke rozdelené v strede preštepovaním. Klinové vrecká majú vnútri vložky vyrobené z bieleho bavlneného plátna. Na zadnom diele sa nachádzajú dve nakladané vrecká džínsového tvaru. Tieto vrecká sú naštepované na 1mm a 5mm. Dva popruhy spájajúce predný a zadný diel sú nastavovacie a v prednom diele fungujú na princípe dvoch pútok zakončených kovovými dielikmi, do ktorých sa pripnú karabíny. Karabíny sa nachádzajú na predných koncoch popruhov. Zapínanie je vyriešené na kovové cvoky striebornej farby a nachádza sa v bočných dieloch ako u klasických nohavíc s náprsenkou. Dolný kraj je dvakrát podohnutý a preštepovaný na 1mm a 5mm.

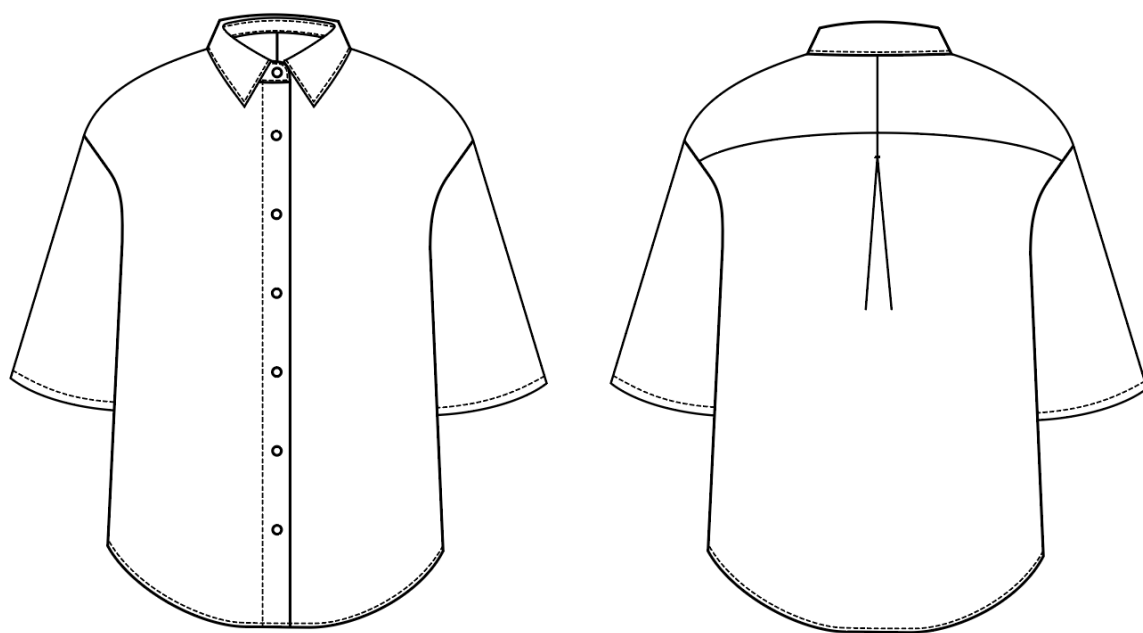
Obr. 49 Proces tvorby šiat s náprsenkou

Obr. 50 Technický náčrt šaty s nápřenskou

Košel'a

Pánska košel'a je voľného strihu. Košel'ové rukávy sú trojštvrťové a nízkoohlavicové. Golier je stojačikový, Na zadnom diele sa nachádza protizáhyb a je členený sedlom. Toto sedlo má stredový šev v rámci zachovania návaznosti vzoru. Dolný kraj košele je tvarovaný, a tak ako aj dolný kraj rukávov je dvakrát podohnutý a preštepovaný. Zapínanie košele je riešené na sedem cvokov striebornej farby.

Obr. 51 Technický náčrt košele

III. PROJEKTOVÁ ČASŤ

5 FOTODOKUMENTÁCIA

Fotograf: Mojmír Ševčík

Modely a modelky: Natália Rezáková, Tara Nahálková, Agáta Václavíková, Nikolas Kubík,
Petr Čileček

ZÁVER

Prvotný impulz pre výber témy amerického workwearu súvisel s jeho stále rastúcou popularitou v súčasnom svete módy. Fascinácia s premenou podstaty pracovných odevov viedla k myšlienke vytvorenia kolekcie, v ktorej by boli cítiť odkazy historických povolání pracovných odevov s elegantným dosahom vyššej spoločnosti. Teoretická aj praktická časť tejto bakalárskej práce sa v priebehu procesu vyvíjala. Práca pomocou vizuálnych ukážok porovnáva vývoj jednotlivých foriem pracovných odevov historickými ukážkami a ukážkami súčasnej high-fashion.

Počas písania tejto práce sa zistilo, že téma amerického workwearu je značne rozsiahlejšia než sa čakalo a bohužiaľ nebola obsiahnutá do takej miery, akú by si zaslúžila. V procese tvorby tejto bakalárskej práce sa hlavný zdroj inšpirácie zameriaval na skúmanie zložitého vzťahu spoločnosti k pracovnému odevu. Obzvlášť fascinujúcim sa stalo spoznávanie dynamiky medzi pracovnými odevmi a jednotlivcami, ktorí odevy pôvodne nosili najmä z nevyhnutnosti ich povolania. Príťažlivým faktorom sa ukázal byť stret medzi pracovným odevom a osobnou identitou, kedy si subkultúry začali tento štýl obliekania prisvojovať a zmenili tak aj naše vnímanie workwearu. Jeho obľubu pravdepodobne zapríčinili charakteristické praktické vlastnosti odevov určených pre manuálnu prácu. V súčasnej dobe už nie je denim vnímaný primárne ako materiál pracovných odevov, ale ako univerzálna súčasť nášho bežného šatníka. Praktická časť sa preto snažila prinavrátiť týmto odevom ich pôvodný význam vo vzniknutej kolekcii, ktorá čerpala inšpiráciu najmä z historických povolání spomenutých v prvej kapitole avšak s prihliadnutím na súčasného luxusného spotrebiteľa.

Otázka prečo je workwear tak príťažlivý pre obyčajného spotrebiteľa pramenila z jeho charakteristických vlastností ako aj z pocitu aký nositeľovi dodáva. Predstavuje istú nostalgiu a ideály, ktoré v priebehu histórie odev nadobudol.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATURY

FRANKEL, Karen, 2013. *American Life and Fashion from Jeans to Jeggings*. Cavendish Square. ISBN 9781627121200.

HLAVÁČKOVÁ, Konstantina, 2016. *Móda za železnou oponou*. Grada. ISBN 9788024758336.

LEACH, Robert, 2014. *Fashion resource book*. London: Thames & Hudson. ISBN 9780500291320.

MARX, W. David, 2015. *Ametora: How Japan Saved American Style*. Basic Books. ISBN 9780465059737.

MCCLENDON, Emma, 2016. *Denim: Fashion's Frontier*. Yale University press. ISBN 9780300219142.

PETROV, Michal, 2019. *Jeans Story*. Jota. ISBN 978-80-7565-547-9.

PURNELL, Carolyn, 2023. *Blue jeans*. Bloomsbury Publishing. ISBN 9781501383748.

PURUSHOTHAMA, B., 2018. *Handbook Of Value Addition Processes For Fabrics*. Woodhead Publishing India. ISBN 9789385059445.

The Denim Manual, 2022. FASHIONARY. ISBN 9789887711131.

WARNETT, Gary a KESSLER, Mark, LEBUGLE, Michel; SINOZIK, Anna a LUNA, Ian (ed.), 2016. *The Carhartt WIP Archives*. Rizzoli. ISBN 9780847844197.

Internetové zdroje

874 Original Work Pant: The History Behind the Classic, 2021. Online. In: Dickies. Dostupné z: https://www.dickieslife.com/uk_en/stories/journal/products/874-history-behind-the-classic. [cit. 2024-04-09].

DOWNEY, Lynn, ©2014. *A Short History of Denim*. Online. Dostupné z: Levi Strauss & Co. Historian, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/<https://www.levistrauss.com/wp-content/uploads/2014/01/A-Short-History-of-Denim2.pdf>. [cit. 2024-01-27].

DURRANT, Jacqui, 2018. *Gold rush clothes*. Online. In: Life on Spring Creek. Dostupné z: <https://lifeonspringcreek.com/category/gold-rush-clothes/>. [cit. 2024-04-09].

EMMANUEL, Greg, 2021. *The History Of Dickies And How It Integrated Workwear Into Streetwear*. Online. In: Essence. Updated August 12, 2021. Dostupné z: <https://www.essence.com/fashion/dickies-and-its-influence-on-streetwear/>. [cit. 2024-01-02].

History of Japanese Denim, b.r.. Online. In: Redcast Heritage. Dostupné z: <https://redcastheritage.com/pages/history-of-japanese-denim>. [cit. 2024-01-27].

History of Workwear. - The Uniform Studio, b.r.. Online. In: The Uniform Studio. Dostupné z: <https://theuniformstudio.com/blogs/journal/test>. [cit. 2024-01-04].

Icons: The History of the Dickies Bib, 2021. Online. In: Dickies. Dostupné z: https://www.dickieslife.com/pan_fi/stories/journal/products/history-of-the-dickies-bib. [cit. 2024-04-07].

JAMES, 2023. *Wartime Blues Part I – Denim Uniforms of the U.S. Navy*. Online. In: Heddels. Dostupné z: <https://www.heddels.com/2023/06/wartime-blues-part-i-denim-uniforms-of-the-u-s-navy/>. [cit. 2024-04-09].

JAMES, 2023. *Wartime Blues Part 2 – Denim Uniforms of the U.S. Army*. Online. In: Heddels. Updated: Jan 19, 2024. Dostupné z: <https://www.heddels.com/2023/06/wartime-blues-part-2-denim-uniforms-of-the-u-s-army/>. [cit. 2024-01-27].

JARRETT, Christian, 2023. *Anemoia: the psychology behind feeling nostalgic for a time you've never known*. Online. In: Science Focus. Dostupné z: <https://www.sciencefocus.com/the-human-body/anemoia-nostalgia>. [cit. 2024-05-16].

KOENING, John, 2014. *Anemoia*. Online. In: The dictionary of obscure sorrows. Dostupné z: <https://www.thedictionaryofobscuresorrows.com/concept/anemoia>. [cit. 2024-05-17].

LIOLLIO, Zach, 2022. *Beyond The Tracks – How Railroading Impacted American Workwear Pt. 1*. Online. In: Heddels. Updated: Jan 19, 2024. Dostupné z: <https://www.heddels.com/2022/12/beyond-tracks-american-railroading-impacted-american-workwear-tbc/>. [cit. 2024-01-30].

MAGGIORI, Eric, 2022. *Denim and United States Armed Forces - Digital version*. Online. Avant Magazine. Dostupné z: <https://www.theavantmag.com/avant-magazine-shop/p/denim-and-united-states-armed-forces-digital-version>. [cit. 2024-04-09].

MCFARLAND HOOPER, Susan E., 1976. *Rural dress in southwestern Missouri between 1860 and 1880*. Online, Diplomová práce. Iowa State University, Ames, Iowa: Iowa State University, Textiles and Clothing. Dostupné z: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://behost.lib.iastate.edu/DR/Hooper_I_SU-1976-H766.pdf. [cit. 2024-02-20].

MIRALLES-SNOW, Lauren, 2019. *An Exploration of Origins and Appropriations: How Workwear Has Traveled and Transformed*. Online. Dostupné z: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://sites.temple.edu/emerge/files/2021/09/Vol4-Y-Miralles-Snow.pdf>. [cit. 2024-01-30].

MUZQUIZ, Albert, 2020. *How Miners Lived, Dressed, and Died in the 1800s*. Online. In: Heddels. Dostupné z: <https://www.heddels.com/2020/02/what-the-miners-actually-wore/>. [cit. 2024-01-27].

PENNA, Nicole, 2023. *Carhartt Shell and Lining Guide*. Online. In: Gemplers. Dostupné z: <https://learn.gemplers.com/post/carhartt-shell-and-lining-guide>. [cit. 2024-01-27].

PFEIFFER, Lee, 14 Mar. 2024n. 1. *Stagecoach*. Online. In: Encyclopedia Britannica. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Stagecoach-film-1939>. [cit. 2024-05-15].

Street Fashion: The Rise of American Made Workwear - All Day Chick, b.r.. Online. In: AllDayChic. Dostupné z: <https://alldaychic.com/street-fashion-american-workwear/>. [cit. 2024-01-04].

SZMYDKE-CACCIAPALLE, Paulina, 2018. The Future of Denim: Will it be blue? Online. In: *Making Jeans Green: Linking Sustainability, Business and Fashion*. Oxon: Routledge, s. 157-170. Dostupné z: <https://www.bloomsburyvisualarts.com/encyclopedia-chapter?docid=b-9781351200554&tocid=b-9781351200554-chapter8>. [cit. 2024-01-06].

The Workwear Revolution: A Fashionable Paradox, © 2024. Online. In: Chestr. Dostupné z: <https://www.getchestr.com/post/the-workwear-revolution-a-fashionable-paradox>. [cit. 2024-01-27].

WILSON, Laurel, 2013. American Cowboy Dress: Function to Fashion. Online. *Dress*. 2013-07-18, roč. 28, č. 1, s. 40-52. ISSN 0361-2112. Dostupné z: <https://doi.org/10.1179/036121101805297680>. [cit. 2024-04-04].

World War II, b.r.. Online. In: Library of congress. Dostupné z: <https://www.loc.gov/classroom-materials/united-states-history-primary-source-timeline/great-depression-and-world-war-ii-1929-1945/world-war-ii/>. [cit. 2024-05-17].

ZAZZINI, Riccardo, 2024. *10 Workwear brands to know in 2024*. Online. In: Highsnobiety. Dostupné z: <https://www.highsnobiety.com/p/workwear-brands/>. [cit. 2024-05-17].

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A SKRATIEK

cca	přibližně
obr.	obrázok
č.	číslo
cm	centimeter
mm	milimeter
tzv.	takzvané

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obr. 1 Pánske pracovné nohavice z denimu, cca 1840, USA.....	11
Obr. 2 Ťažba zlata, 19. storočie, Kalifornia.....	13
Obr. 3 Typický banický odev 19. storočia, 1854.....	14
Obr. 4 Scéna z filmu Stagecoach	16
Obr. 5 Kovboji z Wild West Buffalo Billa, 1887	17
Obr. 6 Chapsy, cca 1880	18
Obr. 7 Chapsy, cca 1918	18
Obr. 8 Vaquera, fall 2024 ready-to-wear	18
Obr. 9 Traja železničiarci vo vlnených kabátoch, cca 1883	19
Obr. 10 Vintage chore jacket, cca 1930	20
Obr. 11 Louise Vuitton chore jacket SS23	20
Obr. 12 Pracovný odev farmárov, Oregon USA, 1939.....	22
Obr. 13 Námorník v pracovnej uniforme, cca 20. roky 20. storočia	23
Obr. 14 Pracovná denimová uniforma americkej armády pred 2. sv. vojnou	24
Obr. 15 Rosie the Riveter	25
Obr. 16 Denimový overal Vanessa Seward SS2017.....	26
Obr. 17 Denimové úpravy	33
Obr. 18 Denimová bunda s acid wash efektom, Guess	34
Obr. 19 Každoročné stretnutie BMX komunity spolu založené Carharttom.....	36
Obr. 20 XX Waist Overalls, Levi's, 1873	38
Obr. 21 Nohavice s náprsenkou pre železničiarov, Carhartt	39
Obr. 22 Duck canvas.....	40
Obr. 23 Evolúcia loga Carhartt	41
Obr. 24 Carhartt WIP Michigan coat.....	42
Obr. 25 Carhartt Chore coat.....	42
Obr. 26 Nohavice 874, Dickies.....	44
Obr. 27 Moodboard č.1	49
Obr. 28 Moodboard č.2	49
Obr. 29 Materiály.....	51
Obr. 30 Kovové komponenty, Massag	52
Obr. 31 Farebnica	53
Obr. 32 Lineup.....	54
Obr. 33 Technický nákres krátke nohavice	55
Obr. 34 Technický nákres vesta.....	56

Obr. 35 Technický nákres prehoz	57
Obr. 36 Proces tvorby modelu č.2	58
Obr. 37 Technický nákres overal	59
Obr. 38 Technický nákres sukňa.....	60
Obr. 39 Proces tvarovania koženej vesty	61
Obr. 40 Technický nákres kožená vesta	61
Obr. 41 Technický nákres top.....	62
Obr. 42 Proces tvorby nohavíc	63
Obr. 43 Technický nákres nohavice	63
Obr. 44 Proces tvorby chapsov	65
Obr. 45 Technický nákres chapsy forma nohavíc.....	66
Obr. 46 Technický nákres chapsy forma sukne	66
Obr. 47 Technický nákres šortky	67
Obr. 48 Technický nákres vesta.....	68
Obr. 49 Proces tvorby šiat s náprsenkou.....	69
Obr. 50 Technický nákres šaty s náprsenkou	70
Obr. 51 Technický nákres košľa	71

ZDROJE OBRÁZKOV

Obr. 1 Pánske pracovné nohavice z denimu, cca 1840, USA

Zdroj: MCLENDON, Emma, 2016. *Denim: Fashion's Frontier*. Yale. ISBN 9780300219142.

Obr. 2 Ťažba zlata, 19. storočie, Kalifornia

Zdroj: SIMONIN, L., 1868. *19th-century gold mining, California*. Online. In: Science Photo Library. Dostupné z: <https://www.sciencephoto.com/media/362825/view/19th-century-gold-mining-california>. [cit. 2024-04-09].

Obr. 3 Typický banický odev 19. storočia, 1854

Zdroj: GUERARD, Eugene von, 1854. *Sketch at 'Blackhill, 21 February, 1854*. Online. In: Life on Spring Creek. Dostupné z: <https://lifeonspringcreek.com/category/gold-rush-clothes/>. [cit. 2024-05-16].

Obr. 4 Scéna z filmu Stagecoach

Zdroj: EBERT, Roger, 1939. *Stagecoach movie review & film summary (1939)*. Online. In: RogerEbert.com. Dostupné z: <https://www.rogerebert.com/reviews/great-movie-stagecoach-1939>. [cit. 2024-05-16].

Obr. 5 Kovboji z Wild West Buffalo Billa, 1887

Zdroj: *Cowboys from Buffalo Bill's Wild West*, 1887. Online. In: McCracken Research Library. 1886-1887. Dostupné z: <http://library.centerofthewest.org/digital/collection/BBOA/id/1169>. [cit. 2024-04-09].

Obr. 6 Chapsy, cca 1880

Zdroj: COLLINS, G.H., ca.1880. *Shotgun Chaps*. Online. In: National Cowboy Museum. Dostupné z: <https://nationalcowboymuseum.org/collections/objects/1991-01-1263/>. [cit. 2024-05-15].

Obr. 7 Chapsy, cca 1918

Zdroj: SHIPLEY, Charles P., ca.1918. *"Batwing" Chaps*. Online. In: National Cowboy Museum. Dostupné z: <https://nationalcowboymuseum.org/collections/objects/1991-01-4011/>. [cit. 2024-05-15].

Obr. 8 Vaquera, fall 2024 ready-to-wear

Zdroj: SCARPATO, Carlo, 2024. *Vaquera, fall 2024 ready-to-wear*. Online. In: Vogue runway. Dostupné z: <https://www.vogue.com/article/this-aint-our-first-rodeo-the-best-chaps-moments-on-the-runway>. [cit. 2024-05-15].

Obr. 9 Traja železničari vo vlnených kabátoch, cca 1883

Zdroj: LIOLLIO, Zach, 2022. *Beyond The Tracks – How Railroading Impacted American Workwear Pt. 1*. Online. In: Heddels. Updated: Jan 19, 2024. Dostupné z: <https://www.heddels.com/2022/12/beyond-tracks-american-railroading-impacted-american-workwear-tbc/>. [cit. 2024-01-30].

Obr. 10 Vintage chore jacket, cca 1930

Zdroj: *1930'S VINTAGE CHORE JACKET WITH LOCOMOTIVE CHANGE BUTTONS*, © 2024. Online. In: SANFORIZEDMERCANTILE. Dostupné z: <https://sanforizedmercantile.bigcartel.com/product/1930-s-vintage-chore-jacket-with-change-buttons>. [cit. 2024-04-09].

Obr. 11 Louise Vuitton chore jacket SS23

Zdroj: LOUIS VUITTON, 2023. *LV Multi-Tools Embroidery Chore Jacket*. Online. In: Louis Vuitton. Dostupné z: <https://eu.louisvuitton.com/eng-e1/products/lv-multi-tools-embroidery-chore-jacket-nvprod4160017v/1AB51G>. [cit. 2024-05-15].

Obr. 12 Pracovní odev farmárov, Oregon USA, 1939

Zdroj: DOROTHEA, Lange, 1939. *Here are the farmers who have bought machinery cooperatively. Photographed just before they go to dinner on the Miller farm where they are working. West Carlton, Yamhill County, Oregon*. Online. In: The New York Public Library. Dostupné z: <https://digitalcollections.nypl.org/items/16708fc0-9d7e-0136-db91-2b81cd15101c>. [cit. 2024-05-16].

Obr. 13 Námorník v pracovnej uniforme, cca 20. roky 20. storočia

Zdroj: *A sailor in his uniform*, ©2024. Online. In: CFB Esquimalt Naval & Military Museum. Dostupné z: <https://navalandmilitarymuseum.org/archives/articles/a-sailors-life/the-kit-muster/>. [cit. 2024-04-09].

Obr. 14 Pracovní denimová uniforma americkej armády pred 2. sv. vojnou

Zdroj: MAGGIORI, Eric, © 2022. Online. In: *Denim Nation Army*. Avant, s. 15. Dostupné z: <https://www.theavantmag.com/avant-magazine-shop/p/denim-and-united-states-armed-forces-digital-version>. [cit. 2024-05-16].

Obr. 15 Rosie the Riveter

Zdroj: HOWARD MILLER, J., 1942. *Rosie the Riveter*. Online. In: Encyclopædia Britannica. Dec 21, 2023. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Rosie-the-Riveter#/media/1/1556669/246449>. [cit. 2024-01-30].

Obr. 16 Denimový overal Vanessa Seward SS2017

Zdroj: VOGUE, 2017. *Vanessa Seward spring 2017 ready-to-wear*. Online. In: Vogue runway. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-ready-to-wear/vanessa-seward/slideshow/collection#7>. [cit. 2024-05-15].

Obr. 17 Denimové úpravy

Zdroj: TEXTILES SCHOOL, 2023. *Denim wash and effects*. Online. In: Textiles School. Dostupné z: <https://textilesschool.com/denim-wash/>. [cit. 2024-01-07].

Obr. 18 Denimová bunda s acid wash efektom, Guess

Zdroj: *Vintage Denim Jacket Guess Originals*, b.r.. Online. In: Revolve. Dostupné z: https://www.revolve.com/guess-originals-vintage-denim-jacket-in-originals-vintage-acid-wash/dp/GORI-MO1/?d=F&cy=CZK&source=google&countrycode=CZ&deeplink=true&gad_source=1&gclid=CjwKCAjwupGyBhBBEiwA0UcqALiHiSnUNI0PC75zdGcvNd4HFG1bMlf-vG0q44Y5LcFWp5S4hHx7yRoCz40QAvD_BwE&gclidsrc=aw.ds. [cit. 2024-05-15].

Obr. 19 Každoročné stretnutie BMX komunity spoluzaložené Carharttom

Zdroj: WARNETT, Gary; KESSLER, Mark a LEBUGLE, Michel, 2016. In: SINOZIK, Anna a LUNA, Ian (ed.). *The Carhartt WIP Archives*. Rizzoli, s. 90. ISBN 9780847844197.

Obr. 20 XX Waist Overalls, Levi's, 1873

Zdroj: LEVI'S®, 2023. *LEVI'S FIRST BLUE JEAN*. Online. In: LEVI'S. Dostupné z: https://www.levi.com/US/en_US/blog/article/lvc-first-blue-jean. [cit. 2024-03-06].

Obr. 21 Nohavice s náprsenkou pre železničiarov, Carhartt

Zdroj: WARNETT, Gary; KESSLER, Mark a LEBUGLE, Michel, 2016. In: SINOZIK, Anna a LUNA, Ian (ed.). *The Carhartt WIP Archives*. Rizzoli, s. 394. ISBN 9780847844197.

Obr. 22 Duck Canvas

Zdroj: WARNETT, Gary; KESSLER, Mark a LEBUGLE, Michel, 2016. Brown duck detail. In: SINOZIK, Anna a LUNA, Ian (ed.). *The Carhartt WIP Archives*. Rizzoli, s. 59. ISBN 9780847844197.

Obr. 23 Evolúcia loga Carhartt

Zdroj: *Carhartt WIP - A Brief History of the Workwear Giant*, 2023. Online. In: Tenue de Nîmes. Dostupné z: <https://tenuedenimes.com/blogs/news/carhartt-wip-a-brief-history-of-the-workwear-giant>. [cit. 2024-05-15].

Obr. 24 Carhartt WIP Michigan coat

Zdroj: *Artificial Suede Michigan Coat*, 2024. Online. In: Carhartt WIP. Dostupné z: https://www.carhartt-wip.com/en/men-jackets-and-coats/suede-michigan-coat-hamilton-brown-579_1. [cit. 2024-05-17].

Obr. 25 Carhartt Chore coat

Zdroj: *LOOSE FIT FIRM DUCK BLANKET-LINED CHORE COAT*, 2024. Online. In: Carhartt. Dostupné z: <https://www.carhartt.com/gb/en-gb/products/Loose-Fit-Firm-Duck-Blanket-Lined-Chore-Coat-103825-18>. [cit. 2024-05-17].

Obr. 26 Nohavice 874, Dickies

Zdroj: *How do Dickies pants fit?*, 2020. Online. In: Dickies. Dostupné z: https://www.dickieslife.com/be_en/journal/products/how-do-dickies-pants-fit. [cit. 2024-05-17].

Vlastné zdroje:

Obr. 27 Moodboard č.1

Obr. 28 Moodboard č.2

Obr. 29 Materiály

Obr. 30 Kovové komponenty, Massag

Obr. 31 Farebnica

- Obr. 32 Lineup
- Obr. 33 Technický nákres krátké nohavice
- Obr. 34 Technický nákres vesta
- Obr. 35 Technický nákres prehoz
- Obr. 36 Proces tvorby modelu č.2
- Obr. 37 Technický nákres overal
- Obr. 38 Technický nákres sukňa
- Obr. 39 Proces tvarovania koženej vesty
- Obr. 40 Technický nákres kožená vesta
- Obr. 41 Technický nákres top
- Obr. 42 Proces tvorby nohavíc
- Obr. 43 Technický nákres nohavice
- Obr. 44 Proces tvorby chapsov
- Obr. 45 Technický nákres chapsy forma nohavíc
- Obr. 46 Technický nákres chapsy forma sukne
- Obr. 47 Technický nákres šortky
- Obr. 48 Technický nákres vesta
- Obr. 49 Proces tvorby šiat s náprsenkou
- Obr. 50 Technický nákres šaty s náprsenkou
- Obr. 51 Technický nákres košele'a

ZOZNAM PRÍLOH

Flash disk